

ПРОЕКТ ЗАКОНУ УКРАЇНИ
Про внесення змін до Закону України
«Про наукову і науково-технічну діяльність»

Верховна Рада України **п о с т а н о в л я є**:

1. Внести зміни до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 12, ст. 165; 1993 р., № 17, ст. 184; 1994 р., № 41, ст. 376; 1995 р., № 13, ст. 85; 1996 р., № 3, ст. 11; 1997 р., № 8, ст. 62; 1999 р., № 2-3, ст. 20; 2000 р., № 28, ст. 223; 2002 р., № 12-13, ст. 92, № 30, ст. 205; 2003 р., № 10-11, ст. 86, № 24, ст. 158, № 37, ст. 300; 2004 р., № 6, ст. 38, № 14, ст. 198, № 17-18, ст. 250, № 15, ст. 228, № 16, ст. 238; 2005 р., № 2, ст. 26, № 5, ст. 121; 2006 р., № 1, ст. 18, № 9, № 10-11 ст. 96, № 22, ст. 199, № 47, ст. 463; 2007 р., № 7-8, ст. 66; 2008 р., № 5-6, № 7-8, ст. 78; 2010 р., № 8, ст. 59, № 41-42, № 43, № 44-45, ст. 529; 2011 р., № 22, ст. 148; 2012 р., № 12-13, ст. 82, № 15, ст. 101; 2013 р., № 19-20, ст. 184; **2014 р., № 2-3, ст. 41, № 37-38, ст. 2004; 2015 р., № 6, ст. 40**), виклавши його у такій редакції:

«ЗАКОН УКРАЇНИ
«Про наукову і науково-технічну діяльність»

Цей Закон визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку наукової і науково-технічної сфери, створює умови для наукової і науково-технічної діяльності, забезпечення потреб суспільства і держави у технологічному розвитку на базі гармонізації взаємодії освіти, науки, бізнесу та влади.

Розвиток науки і техніки є визначальним фактором прогресу суспільства, підвищення добробуту його членів, їх духовного та інтелектуального зростання. Цим зумовлена необхідність пріоритетної державної підтримки розвитку науки як джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти, створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері наукової і науково-технічної діяльності, цілеспрямованої політики у забезпеченні використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб.

Р о з д і л І
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

основна діяльність наукових установ – це проведення фундаментальних досліджень, прикладних наукових і науково-технічних (експериментальних) розробок, надання науково-технічних послуг, проведення наукової і науково-технічної експертизи, підготовка наукових кадрів, розвиток і збереження наукової інфраструктури;

наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування. Основними її видами є фундаментальні та прикладні наукові дослідження;

науково-технічна діяльність – наукова діяльність, спрямована на одержання і використання нових знань для вирішення технологічних, інженерних, економічних, соціальних та гуманітарних проблем. Основними її видами є прикладні наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки.

науково-педагогічна діяльність – педагогічна діяльність у вищих навчальних закладах та закладах післядипломної освіти, яка пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю;

науково-організаційна діяльність – діяльність, що спрямована на методичне, організаційне забезпечення та координацію наукової, науково-технічної та науково-педагогічної діяльності;

фундаментальні наукові дослідження – теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання нових знань про закономірності розвитку природи, суспільства, людини, їх взаємозв'язку. Результатом фундаментальних наукових досліджень є гіпотези, теорії, нові методи пізнання, відкриття законів природи, невідомих раніше явищ і властивостей матерії, виявлення закономірностей розвитку суспільства тощо, які не орієнтовані на безпосереднє практичне використання у сфері економіки;

прикладні наукові дослідження – теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання і використання нових знань для практичних цілей. Результатом прикладних наукових досліджень є нові знання, призначені для створення нових або вдосконалення існуючих матеріалів, продуктів, пристроїв, методів, систем, технологій, конкретні пропозиції щодо розв'язання нагальних науково-технічних та суспільних завдань;

вчений - фізична особа, яка має вищу освіту не нижче другого рівня та проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження і отримує наукові та (або) науково-технічні (прикладні) результати;

молодий вчений – вчений віком до 35 років, який має вищу освіту не нижче другого рівня;

науковий працівник – вчений, що має вищу освіту не нижче другого рівня, та відповідно до трудового договору (контракту) професійно займається науковою, науково-технічною, науково-організаційною, науково-педагогічною діяльністю та має відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового

ступеня або вченого звання, підтверджену результатами атестації у випадках, визначених законодавством;

науково-педагогічний працівник – вчений, який відповідно до трудового договору (контракту) у вищому навчальному закладі професійно здійснює педагогічну та наукову або науково-педагогічну діяльність та має відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання, підтверджену результатами атестації у випадках, визначених законодавством;

наукова (науково-дослідна, науково-технологічна, науково-технічна, науково-практична) установа (далі – наукова установа) – юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності, що створена в установленому законодавством порядку, для якої наукова та (або) науково-технічна діяльність є основною;

науковий підрозділ – структурний підрозділ юридичної особи, основним завданням якого є здійснення наукової, науково-технічної або науково-організаційної діяльності і у штаті якого посади наукових працівників складають не менше половини усіх посад. Типами наукового підрозділу є інститут, частина, управління, відділення, комплекс, центр, відділ, лабораторія, секція, сектор, бюро, група, філіал, дослідна станція, дослідне поле, обсерваторія, наукова (науково-технічна) бібліотека, науковий (науково-технічний) музей;

дослідне виробництво – структурний підрозділ наукової установи, університету, академії, інституту, або юридична особа, для якої основною діяльністю є виготовлення та апробація дослідних зразків, корисних моделей, нових продуктів, технологічних процесів;

наукова (науково-технічна) робота – проведення наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок з метою одержання наукового (науково-технічного (прикладного)) результату. Основними видами наукової (науково-технічної) роботи є науково-дослідні, дослідно-конструкторські, проектно-конструкторські, дослідно-технологічні, технологічні, пошукові та проектно-пошукові роботи, виготовлення дослідних зразків або партій науково-технічної продукції, а також інші роботи, пов'язані з доведенням нових наукових і науково-технічних знань до стадії практичного їх використання;

науковий (науково-технічний) проект – комплекс заходів, пов'язаних із забезпеченням виконання та безпосереднім проведенням наукових досліджень та (або) науково-технічних розробок з метою досягнення конкретного наукового або науково-технічного (прикладного) результату;

науковий результат – нове знання, одержане в процесі фундаментальних або прикладних наукових досліджень та зафіксоване на носіях наукової інформації. Науковий результат може бути у формі звіту, опублікованої статті, наукової доповіді, наукового повідомлення про науково-дослідну роботу, монографічного дослідження, наукового відкриття, проекту нормативно-

правового акта, нормативного документа або науково-методичних документів, підготовка яких потребує проведення відповідних наукових досліджень або містить наукову складову, тощо;

науково-технічний (прикладний) результат – одержані в процесі прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок нові матеріали, продукти, процеси, пристрої, технології, системи; нові послуги або істотне вдосконалення тих, що вже виробляються (надаються); введені в дію нове конструктивне чи технологічне рішення, завершене випробування, розробка, яка впроваджена або може бути впроваджена у суспільну практику. Науково-технічний (прикладний) результат може бути у формі ескізного проекту, експериментального (дослідного) зразка або його діючої моделі, конструкторської або технологічної документації на науково-технічну продукцію, дослідного зразка, об'єкта права інтелектуальної власності, проекту нормативно-правового акта, нормативного документу або науково-методичних документів тощо;

науково-технічні (експериментальні) розробки – науково-технічна діяльність, що базується на наукових знаннях, отриманих у результаті наукових досліджень чи практичного досвіду, та пов'язана з доведенням таких знань до стадії їх практичного використання. Результатом науково-технічних (експериментальних) розробок є нові матеріали, продукти, процеси, пристрої, технології, системи, об'єкти права інтелектуальної власності, надання нових послуг або істотне вдосконалення тих, що вже виробляються (надаються) чи введені в дію;

наукова (науково-технічна) продукція – науковий та (або) науково-технічний (прикладний) результат, що призначений для реалізації;

грант – фінансові чи інші ресурси, надані на безоплатній і безповоротній основі державою, юридичними, фізичними особами, у тому числі іноземними, та (або) міжнародними організаціями для розвитку матеріально-технічної бази наукової і науково-технічної діяльності, проведення конкретних фундаментальних та (або) прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок за напрямками і на умовах, визначених надавачами гранту;

науково-технічний (науково-технологічний) комплекс – це об'єднання установ, організацій, підприємств, що проводять єдину науково-технічну (науково-технологічну) політику, спільно використовують науково-дослідну, дослідно-конструкторську, технологічну, дослідно-експериментальну та науково-виробничу базу, забезпечують повне або часткове відтворення інноваційного процесу: від формування ідеї і проведення наукових досліджень до виготовлення дослідного зразка, випуску дослідної партії та реалізації на ринку продукції. Всі учасники комплексу зберігають статус юридичних осіб та фінансову самостійність.

Стаття 2. Мета і завдання

Метою цього Закону є врегулювання відносин, пов'язаних з науковою і науково-технічною діяльністю, та створення умов для підвищення ефективності наукових досліджень і використання їх результатів для забезпечення розвитку усіх сфер суспільного життя.

2. Основними завданнями цього Закону є визначення:

правового статусу суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності, матеріальних та моральних стимулів забезпечення престижності та зумовленої суспільними потребами пріоритетності цієї сфери людської діяльності, залучення до неї інтелектуального потенціалу нації;

економічних, соціальних та правових гарантій наукової і науково-технічної діяльності, свободи наукової творчості;

основних цілей, напрямів та принципів державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності;

повноважень органів державної влади щодо здійснення державного регулювання та управління у сфері наукової і науково-технічної діяльності.

Стаття 3. Законодавство України про наукову і науково-технічну діяльність

1. Законодавство України про наукову і науково-технічну діяльність складається з цього Закону та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у процесі здійснення такої діяльності.

Р о з д і л І І

ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ НАУКОВОЇ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 4. Суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності

Суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності є: наукові працівники, науково-педагогічні працівники, інші вчені, наукові установи, вищі навчальні заклади, музеї, інші юридичні особи усіх форм власності, що мають відповідні наукові підрозділи та громадські наукові організації.

Стаття 5. Вчений

1. Вчений є основним суб'єктом наукової і науково-технічної діяльності.

2. Вчений має право:

обирати види, напрями і засоби наукової і науково-технічної діяльності відповідно до своїх інтересів, творчих можливостей та загальнолюдських цінностей;

об'єднуватися з іншими вченими в громадській організації, постійні або тимчасові наукові колективи для проведення спільної наукової і науково-технічної діяльності;

брати участь у конкурсах на виконання наукових досліджень, які фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України та інших джерел відповідно до законодавства України;

здобувати визнання авторства на наукові і науково-технічні результати своєї діяльності;

публікувати результати своїх досліджень або оприлюднювати їх іншим способом, у порядку, встановленому законодавством України;

брати участь у конкурсах на заміщення вакантних посад наукових і науково-педагогічних працівників;

отримувати, передавати та поширювати наукову інформацію з дотриманням обмежень передбачених законодавством;

здобувати державне і громадське визнання через присудження наукових ступенів, вчених звань, премій, почесних звань за внесок у розвиток науки, технологій, впровадження наукових, науково-технічних результатів у виробництво та за підготовку наукових кадрів.

3. Вчений при здійсненні наукової, науково-технічної, науково-організаційної та науково-педагогічної діяльності зобов'язаний:

не завдавати шкоди здоров'ю людини, її життю та довкіллю;

додержуватися етичних норм наукового співтовариства, неухильно дотримуватися норм права інтелектуальної власності.

Стаття 6. Науковий працівник

1. Науковий працівник здійснює наукову (науково-технічну, науково-організаційну, науково-педагогічну) діяльність у наукових установах, у вищих навчальних закладах, наукових підрозділах організацій, установ, підприємств.

2. Робочий час наукового працівника визначається Кодексом законів про працю України та іншими актами законодавства України, прийнятими відповідно до нього.

Для наукових працівників і спеціалістів наукових установ може встановлюватися гнучкий режим робочого часу, відповідно до якого встановлюється режим праці з саморегулюванням часу початку, закінчення та тривалості робочого часу впродовж робочого дня, з дотриманням вимог статей 50, 51, 52, 56 Кодексу законів про працю України.

Можливість запровадження гнучкого режиму робочого часу в науковій установі визначаються в колективному договорі або рішенні керівника

наукової установи за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації.

Конкретний перелік професій і посад наукової установи, на яких може застосовуватися гнучкий режим робочого часу погоджується вченою (науковою, науково-технічною, технічною) радою наукової установи.

Порядок та умови застосування гнучкого режиму робочого часу визначаються у правилах внутрішнього трудового розпорядку наукової установи.

Перелік видів наукової (науково-технічної) роботи, а також методичної, експертної, консультаційної, організаційної роботи для наукових працівників конкретної наукової установи визначається її керівником

3. Науковий працівник має право:

об'єднуватись в професійні спілки, бути членом і брати участь в діяльності громадських об'єднань і політичних партій;

на мотивовану відмову брати участь в науковій (науково-технічній) діяльності, результати якої можуть мати негативні наслідки для самого наукового працівника або іншої людини, суспільства, довкілля або порушують наукову етику;

на матеріальну підтримку виконуваних досліджень за рахунок коштів Державного бюджету України та інших джерел фінансування відповідно до законодавства України;

на іменні та інші стипендії, а також премії, що встановлюються державою, юридичними та фізичними особами;

на об'єктивну оцінку своєї діяльності та отримання матеріальної винагороди відповідно до кваліфікації, наукових результатів, якості та складності виконуваної роботи, а також одержання доходу чи іншої винагороди від реалізації наукового або науково-технічного (прикладного) результату своєї діяльності;

займатися науково-педагогічною діяльністю, надавати консультативну допомогу, а також бути експертом відповідно до законодавства України;

працювати за сумісництвом, зокрема на керівних наукових та науково-педагогічних посадах за умови забезпечення уникнення конфлікту інтересів;

займатися підприємницькою діяльністю відповідно до законодавства України.

4. Науковий працівник зобов'язаний:

провадити наукові дослідження та (або) науково-технічні (експериментальні) розробки відповідно до укладених договорів (контрактів);

представляти результати наукової і науково-технічної діяльності шляхом наукових доповідей, публікацій тощо;

у встановленому порядку проходити атестацію на відповідність займаній посаді;

постійно підвищувати свою кваліфікацію.

5. Прийняття на роботу наукових працівників здійснюється на конкурсних засадах, крім випадків передбачених законодавством України або статутом (положенням) наукової установи.

Примірне положення про Порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад державної наукової установи, розробляється Національною радою з науки і технологій і затверджується Кабінетом Міністрів України.

Порядок прийняття на вакантні наукові посади науковими установами інших форм власності передбачається їх статутами (положеннями).

6. Науковий працівник не може бути примушений **проводити** наукові дослідження, якщо вони або їх результати викликають або можуть викликати шкідливі для здоров'я людини, її життя та довкілля наслідки, а також не може бути притягнутий до відповідальності за відмову від участі у таких дослідженнях.

Стаття 7. Наукова установа

1. В Україні діють державні, комунальні, приватні наукові установи, що є юридичними особами, і які мають рівні права у здійсненні наукової, науково-технічної та інших видів діяльності.

Наукова установа діє на підставі статуту (положення), що затверджується в установленому порядку.

Наукова установа може мати статус неприбуткової організації.

2. Створення, злиття, приєднання, поділ, перетворення та ліквідація державних наукових установ здійснюються у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Створення, злиття, приєднання, поділ, перетворення та ліквідація приватних наукових установ здійснюються за рішенням засновника.

3. Наукові установи за погодженням із власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом можуть входити до науково-технічних (науково-технологічних) комплексів та інших об'єднань юридичних осіб із збереженням статусу юридичної особи та фінансової самостійності з метою виконання своїх статутних завдань.

4. Складовими матеріально-технічної бази наукових установ є: будівлі, споруди, земля, комунікації, обладнання, транспортні засоби, службове житло та інші матеріальні цінності, нематеріальні активи.

Відповідно до законодавства та з урахуванням організаційно-правової форми наукової установи з метою забезпечення її статутної діяльності засновником закріплюються за нею на основі права оперативного управління, господарського відання або передаються їй у власність будівлі, споруди, майнові комплекси, комунікації, обладнання, транспортні засоби та інше майно.

5. Землекористування та реалізація прав власника земельних ділянок, у тому числі набуття відповідних прав на землю, здійснюється науковими установами відповідно до земельного законодавства.

Земельні ділянки передаються державним і комунальним науковим установам у постійне користування у порядку, передбаченому Земельним кодексом України, і не можуть бути вилучені (припинено право постійного користування земельною ділянкою) за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування без згоди на те від власника (власників) або уповноваженого ним (ними) органу чи президії відповідної національної академії наук.

Передача в оренду державними (комунальними) науковими установами закріплених за ними на правах оперативного управління, господарського відання об'єктів власності, а також земельних ділянок, здійснюється без права їх викупу відповідно до законодавства.

6. Наукова установа з метою перепідготовки наукових працівників та спеціалістів може здійснювати навчання за програмами післядипломної освіти в установленому порядку.

Наукові установи мають право засновувати вищі початкові заклади з відповідних напрямів наукової діяльності (галузі знань) у порядку, передбаченому Законами України "Про вищу освіту", брати участь у забезпеченні навчального процесу та створювати на договірних засадах науково-навчальні об'єднання.

Наукові установи з метою підготовки та перепідготовки фахівців можуть здійснювати підготовку магістрів за освітньо-професійними програмами та програмами післядипломної освіти, а також створювати спеціалізовані кафедри.

7. Наукова установа відповідно до договору, укладеному з іншою науковою установою або університетом, академією, інститутом, може розміщувати структурні підрозділи (лабораторії), які здійснюють наукову і науково-технічну діяльність на базі цієї наукової установи або такого навчального закладу з урахуванням освітніх програм та тематики наукових досліджень.

8. Наукова установа зобов'язана підтримувати та розвивати свою науково-дослідну та дослідно-експериментальну базу, оновлювати виробничі фонди.

9. Управління науковою установою здійснює її керівник.

10. Основною структурною одиницею наукової установи є науковий підрозділ. Для вирішення окремих завдань можуть створюватись тимчасові наукові (творчі) колективи.

11. Керівники структурних підрозділів наукової установи обираються на посади на конкурсних засадах на строк не більше ніж на 5 років з правом переобрання, якщо інше не передбачено статутом (положенням) наукової установи.

Керівник структурного підрозділу наукової установи в рамках своїх повноважень несе відповідальність за діяльність структурного підрозділу.

12. Для забезпечення завершення науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт, підготовки проектно-конструкторської документації при створенні нових видів продукції або технологічних процесів в структурі наукової установи може створюватися дослідне виробництво.

13. До складу наукових установ медичного спрямування можуть входити клініки, лікувально-діагностичні підрозділи.

Стаття 8. Державні наукові установи

1. Державними науковими установами є наукові установи, засновані на державній власності, які повністю або частково фінансуються з державного бюджету.

Земельні ділянки, основні засоби, інше майно та обладнання закріплюються за державними науковими установами на основі права оперативного управління або господарського відання відповідно до організаційно-правової форми.

2. Державні комерційні підприємства та казенні підприємства, які відповідно до статті 1 цього Закону відносяться до наукових установ, а також науково-технологічні комплекси, засновані на державній власності, звільняються від сплати до загального фонду Державного бюджету України частини прибутку (доходу) за результатами своєї фінансово-господарської діяльності і зобов'язані не менш як 50 відсотків чистого прибутку від своєї діяльності спрямовувати на проведення ініціативної наукової та науково-технічної діяльності, фінансування інновацій та розширення власної матеріально-технічної бази

3. Власні надходження державних наукових установ, які повністю або частково фінансуються за рахунок державного бюджету, отримані від плати за послуги, що надаються ними згідно з законодавством, благодійна допомога, гранти, дарунки, кошти, що надходять від вітчизняних та закордонних замовників на виконання наукових, науково-технічних та інноваційних проектів, зараховуються на спеціальні реєстраційні рахунки, відкриті в територіальних органах державної казначейської служби України, або на поточні та /або вкладні (депозитні) рахунки установ державних банків.

Рішення щодо розміщення власних надходжень на спеціальних реєстраційних рахунках, відкритих у територіальному органі центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, або на поточних та/або вкладних (депозитних) рахунках, відкритих у державних банках, наукова установа приймає за власним вибором.

Стаття 9. Керівник наукової установи

1. Керівник наукової установи має такі права і обов'язки:

вирішує питання її діяльності відповідно до статутних завдань;

представляє наукову установу в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, підприємствах, установах, організаціях усіх форм власності;

відповідає за результати діяльності наукової установи перед власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом;

в межах своєї компетенції видає накази і розпорядження;

визначає функціональні обов'язки працівників;

призначає частину складу вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи;

здійснює інші повноваження, передбачені статутом (положенням) наукової установи.

Керівник наукової установи щорічно звітує перед колективом наукових працівників про свою діяльність.

2. Керівник державної наукової установи обирається шляхом таємного голосування на зборах колективу наукових працівників цієї установи на строк до п'яти років в межах строку визначеного статутом такої установи з правом бути переобраним на другий строк і призначається на посаду власником (власниками) наукової установи або уповноваженим ним (ними) органом, у порядку, передбаченому цим Законом і статутом (положенням) державної наукової установи.

3. Кандидат на посаду керівника державної наукової установи повинен вільно володіти державною мовою, мати науковий ступінь доктора наук або доктора філософії і стаж роботи на посадах наукових працівників та (або) науково-педагогічних працівників не менш як десять років. Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) можуть встановити додаткові кваліфікаційні та інші вимоги до кандидата на посаду керівника державної наукової установи, що впливають зі специфіки роботи цієї установи. Кандидат на посаду керівника державної наукової установи має бути громадянином України.

Одна і та сама особа не може бути керівником відповідної державної наукової установи більше ніж два строки.

4. Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) зобов'язаний оголосити конкурс на заміщення посади керівника державної наукової установи не пізніше ніж за два місяці до закінчення строку контракту особи, яка займає цю посаду. У разі дострокового припинення повноважень керівника конкурс оголошується протягом тижня з моменту утворення вакансії.

Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) протягом двох місяців з дня оголошення конкурсу на посаду керівника приймає (приймають) пропозиції щодо претендентів на посаду керівника державної наукової установи і протягом двадцяти днів з дня закінчення строку подання документів на заміщення вакантної посади вносить (вносять) кандидатури претендентів, які відповідають вимогам цього Закону та встановленим власником додатковим вимогам, на розгляд зборів колективу наукових працівників державної наукової установи.

Претенденти на посаду керівника державної наукової установи розглядаються на зборах колективу наукових працівників цієї установи. Кожен член зборів колективу наукових працівників може голосувати лише за одну кандидатуру або не підтримувати жодну з кандидатур.

Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) призначає на посаду керівника державної наукової установи, яка повністю або частково фінансується за рахунок коштів державного бюджету, кандидатуру, яка набрала більш як дві третини голосів наукових працівників присутніх на зборах колективу наукових працівників цієї наукової установи.

Вибори вважаються такими, що відбулися, якщо на зборах колективу наукових працівників були присутні не менш як дві третини від фактичної чисельності штатних наукових працівників цієї установи.

Якщо кандидат на посаду керівника державної наукової установи набрав понад 50, але менше двох третин голосів наукових працівників присутніх на зборах колективу наукових працівників цієї наукової установи, власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) може призначити його на посаду, або, за наявності мотивованих заперечень, оголосити новий конкурс, призначивши в. о. керівника на термін не більше 6 місяців.

Якщо жоден з претендентів на посаду керівника державної наукової установи не набрав у першому турі більш як 50 відсотків голосів наукових працівників присутніх на зборах колективу наукових працівників цієї наукової установи, проводиться другий тур голосування.

До участі у другому турі допускаються два кандидати, які у першому турі набрали найбільшу кількість голосів.

Власник (власники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) призначає на посаду керівника державної наукової установи особу, яка набрала

у другому турі більш як дві третини голосів наукових працівників присутніх на зборах колективу наукових працівників цієї наукової установи.

Вибори вважаються такими, що відбулися, якщо на зборах колективу наукових працівників були присутні не менш як дві третин від фактичної чисельності штатних наукових працівників цієї установи.

Якщо кандидат на посаду керівника державної наукової установи набрав понад 50, але менше двох третин голосів наукових працівників присутніх на зборах колективу наукових працівників цієї наукової установи, засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган (особа) вправі призначити його на посаду, або, за наявності мотивованих заперечень, оголосити новий конкурс, призначивши в. о. керівника на термін не більше 6 місяців.

Контракт з обраним керівником державної наукової установи укладається власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) в установленому порядку протягом одного місяця з дня обрання на строк, визначений статутом такої установи, але не більше п'яти років.

5. Керівник державної наукової установи може бути звільнений з посади власником (власниками) або уповноваженим ним (ними) органом (особою) на підставах, визначених законодавством про працю, а також за порушення умов контракту. Керівник державної наукової установи може бути також звільнений з посади у зв'язку з прийняттям рішення про його відкликання зборами колективу наукових працівників державної наукової установи. Підстави відкликання керівника державної установи визначаються законодавством про працю та статутом цієї наукової організації.

Подання про відкликання керівника може бути внесено на розгляд зборів колективу наукових працівників державної наукової установи не менш як половиною статутного складу наглядової або вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради цієї наукової установи. Рішення про відкликання керівника приймається більшістю голосів за умови присутності на зборах не менш як двох третин від фактичної чисельності штатних наукових працівників цієї установи.

6. Для інших наукових установ державної форми власності конкурсний відбір та призначення керівника здійснюється у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Призначення на посаду керівників наукових установ інших форм власності здійснюється у порядку, встановленому статутом (положенням) цих установ.

7. Особливості порядку призначення та звільнення керівників наукових установ, що входять до складу Національної академії наук та національних галузевих академій наук, визначаються їх статутами.

8. Засновник (засновники) новоутвореної державної наукової установи або уповноважений ним (ними) орган (особа) призначає (призначають) виконувача обов'язків керівника державної наукової установи, але не більш як на шість місяців.

9. Методичні рекомендації щодо особливостей виборчої системи, порядку обрання керівника державної наукової установи та типова форма контракту з керівником державної наукової установи затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 10. Вчена (наукова, науково-технічна, технічна) рада наукової установи

1. Вчена (наукова, науково-технічна, технічна) рада наукової установи є колегіальним органом управління науковою і науково-технічною діяльністю наукової установи, який виконує консультативно-дорадчі функції.

2. Кількісний склад членів вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи визначається статутом (положенням) наукової установи. Не менш як три чверті складу вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради обирається таємним голосуванням колективу наукових працівників, а решта її членів призначається наказом керівника цієї наукової установи.

Керівник наукової установи, його заступник з наукової роботи і вчений секретар наукової установи є членами вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи за посадою.

Голова, його заступники та вчений секретар вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради обираються таємним голосуванням з числа її членів.

До складу вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи можуть бути обрані голова ради молодих вчених або іншого об'єднання молодих вчених (представник від молодих вчених) наукової установи та керівник первинної профспілкової організації (профспілковий представник) наукової установи

3. До виключної компетенції вченої (наукової, науково-технічної, технічної) ради наукової установи відносяться питання щодо:

визначення стратегії розвитку наукової установи та перспективних напрямів наукової і науково-технічної діяльності;

наукової і науково-технічної оцінки тематики та результатів науково-дослідних робіт;

затвердження поточних (щорічних) планів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок;

удосконалення та розвитку структури наукової установи;

затвердження тем дисертаційних робіт та наукових керівників (консультантів) аспірантів, докторантів та здобувачів;

затвердження результатів атестації наукових працівників, аспірантів, докторантів, здобувачів, та результатів конкурсу на вакантні посади наукових працівників;

висування видатних наукових праць для присудження премій, медалей та інших видів відзнак, у тому числі міжнародних;

порушення клопотань про присвоєння працівникам наукової установи вчених та почесних звань;

ухвалення річних звітів про діяльність наукової установи та фінансових планів наукової установи;

внесення подання щодо обрання та відкликання керівника наукової установи;

погодження конкретного переліку професій і посад наукової установи, на яких може застосовуватися гнучкий режим робочого часу.

4. При науковій установі можуть створюватися спеціалізовані вчені ради з захисту дисертацій за спеціальностями, що відповідають основним науковим напрямам наукової установи у порядку, передбаченому законодавством України.

Стаття 11. Державна атестація наукових установ

1. З метою визначення ефективності діяльності наукових установ проводиться їх державна атестація.

Для наукових установ державної, комунальної форм власності, а також інших форм власності, у статутних фондах яких частка належить державі, державна атестація проводиться в обов'язковому порядку не менше одного разу на п'ять років, для новоутворених – не пізніше, ніж через 3 роки після їх створення.

Для наукових установ інших форм власності державна атестація може бути проведена за ініціативою таких установ.

Порядок державної атестації наукових установ розробляється на основі пропозицій Національної ради з науки і технологій та затверджується Кабінетом Міністрів України, за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності.

2. При проведенні державної атестації наукових установ здійснюється їх оцінювання за такими напрямками:

забезпечення науковими і науково-технічними кадрами;

стан матеріально-технічної бази;

результативність наукової і науково-технічної діяльності на основі системи прийнятих Комітетом Європейського дослідницького простору наукометричних та інших показників.

3. Результати державної атестації наукових установ використовуються органами, у сфері управління (відання) яких знаходяться наукові установи, під час:

планування обсягу видатків державного бюджету для забезпечення діяльності таких установ;

формування тематики наукових досліджень та науково-технічних розробок таких наукових установ;

розгляду питання продовження (дострокового розірвання) контракту з керівником наукової установи;

розгляду питання щодо реорганізації, ліквідації наукової установи.

Стаття 12. Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави

1. Для надання державної підтримки науковим установам усіх форм власності, діяльність яких має важливе значення для науки, економіки та виробництва, створюється Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави.

Положення про Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Наукові установи усіх форм власності, що внесені або претендують на внесення до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави, підлягають державній атестації.

Наукові установи включаються до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави, строком до п'яти років в межах строку, визначеного за результатами державної атестації.

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, розміщує інформацію про перелік наукових установ, що включені до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави, на своєму офіційному веб-сайті та забезпечує безкоштовний доступ до цієї інформації.

2. Наукові установи, включені до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави:

користуються податковими пільгами відповідно до законодавства України;

не можуть змінювати наукову і науково-технічну діяльність на інші види діяльності;

зобов'язані не менш як 50 відсотків доходу від своєї діяльності спрямовувати на здійснення наукової та (або) науково-технічної діяльності та розвиток матеріально-технічної бази, необхідної для проведення наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок.

3. Наукові установи, включені до Державного реєстру наукових установ, виключаються з нього у разі недодержання ними вимог, передбачених абзацами третім і четвертим частини другої цієї статті.

Стаття 13. Центри колективного користування науковим обладнанням

1. Центри колективного користування науковим обладнанням утворюються у формі структурного підрозділу наукової установи, вищого навчального закладу незалежно від відомчого підпорядкування та форми власності з метою надання доступу до унікального обладнання для проведення наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок вітчизняними та іноземними вченими.

Положення про Центр та регламент доступу до наукового обладнання та користування ним затверджуються засновником Центру.

2. Завданнями Центру колективного користування науковим обладнанням є:

сприяння реалізації державних цільових наукових і науково-технічних програм та наукових (науково-технічних) проектів за визначеними пріоритетними тематичними напрямками наукових досліджень і науково-технічних розробок.

залучення студентів, магістрів, аспірантів та молодих вчених до науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт;

проведення спільних наукових досліджень вітчизняними та іноземними науковими установами та вищими навчальними закладами;

участь у міжнародній науково-технічній діяльності.

3. Центри колективного користування науковим обладнанням можуть надавати доступ та безоплатне користування приладами та обладнанням працівникам наукової установи, університету, академії, інституту, у структурі якого знаходиться центр та іншим особам, які проводять науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи у відповідності із умовами, визначеними регламентом доступу до наукового обладнання та користування ним центру.

4. Центри колективного користування науковим обладнанням можуть надавати платні послуги в установленому законодавством порядку.

5. Примірне положення про Центр колективного користування науковим обладнанням затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 14. Національний науковий центр

1. Науковій установі, університету, об'єднанню наукових установ чи/та університетів, які мають унікальне дослідно-експериментальне устаткування, науковців та фахівців найвищої кваліфікації, результати наукових досліджень яких мають загальнодержавне значення та міжнародне визнання, для реалізації ними найбільш важливих та актуальних для держави напрямів розвитку науки і техніки та (або) інноваційної діяльності може бути надано статус національного наукового центру.

2. Статус національного наукового центру надається Указом Президента України за поданням Кабінету Міністрів України строком на 10 років з правом його продовження.

3. Критерії надання та позбавлення статусу національного наукового центру, умови продовження строку дії такого статусу та особливості діяльності національних наукових центрів визначаються Положенням про національний науковий центр, яке затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 15. Державна ключова лабораторія.

1. З метою розвитку нових перспективних міждисциплінарних напрямів наукових досліджень та науково-технічних розробок, координації спільної діяльності та ефективного використання фінансових, матеріально-технічних та кадрових ресурсів за визначеним науковим напрямом можуть утворюватись державні ключові лабораторії як добровільне об'єднання наукових установ та (або) вищих навчальних закладів на основі договору про спільну наукову і науково-технічну діяльність у порядку, визначеному законом.

2. Фінансова підтримка наукової і науково-технічної діяльності державних ключових лабораторій здійснюється за рахунок коштів сторін-учасників такої лабораторії, цільових грантів Національного наукового фонду, інших державних коштів, фондів підтримки наукової і науково-технічної діяльності, міжнародних грантів, інших джерел, не заборонених законодавством.

3. Статус Державної ключової лабораторії з відповідного напрямку наукових досліджень і науково-технічних розробок надається з моменту її державної реєстрації центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Статус державної ключової лабораторії надається на визначений період (до 7 років), який за результатами звіту про діяльність ключової лабораторії може бути продовжений у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

4. Органом управління науковою і науково-технічною діяльністю державної ключової лабораторії є наукова рада.

5. Типове Положення про державну ключову лабораторію затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 16. Державний реєстр наукових об'єктів, що становлять національне надбання

1. З метою збереження унікальних наукових об'єктів: колекцій, інформаційних фондів, дослідних установок та обладнання, а також заповідників і дендропарків, наукових полігонів тощо, які мають виняткове значення для української та світової науки, створюється Державний реєстр наукових об'єктів, що становлять національне надбання.

Науковий об'єкт, що становить національне надбання – це унікальний об'єкт, що не піддається відтворенню, втрата або руйнування якого матиме серйозні негативні наслідки для розвитку науки та суспільства.

До наукових об'єктів, що становлять національне надбання, можуть бути віднесені:

унікальні об'єкти музейних, архівних фондів, колекції, особливо цінні та рідкісні видання, інші пам'ятки історії та культури;

інформаційні фонди;

дослідні установки, обладнання, полігони;

природні та біосферні заповідники, національні природні парки, заказники, пам'ятки природи, ботанічні сади, дендрологічні парки, інші природні території та об'єкти, штучно створені об'єкти природно-заповідного фонду, що потребують підтримки, не передбаченої Законом України «Про природно-заповідний фонд України», або їх окремі частини, зокрема ботанічні, зоологічні, мікробіологічні та інші колекції;

інші унікальні наукові об'єкти.

2. Державний реєстр наукових об'єктів, що становлять національне надбання, веде центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності у визначеному ним порядку.

Положення про порядок визначення наукових об'єктів, що становлять національне надбання, затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. Рішення про віднесення наукових об'єктів до таких, що становлять національне надбання, та позбавлення їх цього статусу приймає Кабінет Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності.

Фінансування заходів щодо утримання і збереження наукових об'єктів, які включені до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету та інших джерел, не заборонених законодавством.

Для розвитку матеріально-технічної бази наукових об'єктів, що становлять національне надбання, підвищення їх якісних та кількісних характеристик, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності може надавати відповідні гранти в порядку встановленому Кабінетом Міністрів України.

4. Наукові об'єкти, які включені до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання, не підлягають приватизації.

5. У разі реорганізації, ліквідації або приватизації установи, відповідальної за збереження наукового об'єкту, що становить національне надбання, та забезпечення його належного функціонування, Кабінет Міністрів України приймає рішення щодо подальшого збереження такого об'єкту.

Стаття 17. Національна академія наук України (НАН України)

1. Національна академія наук України (НАН України) є вищою самоврядною науковою організацією України, що заснована на державній власності, яка об'єднує дійсних членів (академіків), число яких не може перевищувати 200, членів-кореспондентів, число яких не може перевищувати 400, та працівників наукових установ, які перебувають у її віданні.

2. НАН України організує і здійснює фундаментальні та прикладні дослідження з найважливіших проблем природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук.

НАН України за дорученням органів державної влади розробляє пропозиції щодо засад державної наукової і науково-технічної політики та прогнози щодо суспільно-політичного, соціально-економічного, науково-технічного, інноваційного та гуманітарного розвитку держави, здійснює проведення наукової експертизи проектів державних рішень і програм, готує для органів державної влади, господарських та інших організацій науково-експертні висновки, інформаційно-аналітичні та прогностичні матеріали, пропозиції та рекомендації з різних питань суспільно-політичного, соціально-економічного, науково-технічного і культурного розвитку країни та охорони її навколишнього природного середовища.

3. НАН України має в своїй структурі секції з груп галузей наук, відділення з галузей наук, науково-дослідні інститути та інші наукові установи, організації, підприємства (обсерваторії, ботанічні сади, дендропарки, заповідники, бібліотеки, музеї тощо), об'єкти соціальної сфери, що забезпечують її діяльність, які перебувають у її віданні.

4. НАН України наділена правом управління своєю діяльністю, правом володіння, використання та розпорядження майном, що знаходиться у державній власності та належить їй на правах господарського відання, у відповідності із законодавством та власним Статутом.

Держава передає НАН України у безстрокове безоплатне користування державне майно без права зміни його форми власності.

Використання державного майна, переданого НАН України, здійснюється нею відповідно до законодавства. Земельні ділянки надаються НАН України у постійне користування відповідно до земельного законодавства України.

5. Створення, злиття, приєднання, поділ, перетворення та ліквідація державних наукових установ (організацій, підприємств), що перебувають у віданні НАН України, здійснюються за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у науковій та науково-технічній сфері, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Наукові установи НАН України підлягають обов'язковій державній атестації в порядку, встановленому цим Законом.

6. Кошти на забезпечення діяльності НАН України щорічно визначаються у Державному бюджеті України окремим рядком. Фінансування академії може здійснюватися за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством України.

НАН України є головним розпорядником бюджетних коштів.

НАН України здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України та свого статуту, який ухвалюється Загальними зборами НАН України і затверджується Кабінетом Міністрів України.

7. Державне управління науковою та науково-технічною діяльністю НАН України здійснюється згідно з законодавством України у межах та на принципах її самоврядності у вирішенні питань статутної діяльності і свободи наукової творчості.

Самоврядність НАН України полягає у самостійному визначенні тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, форм організації та проведенні наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, формуванні переліку та структури відділень та секцій, вирішенні науково-організаційних, господарських, кадрових питань, здійсненні міжнародних наукових зв'язків в частині, що не суперечить цьому Закону.

Механізм реалізації принципу самоврядності НАН України визначається Статутом в межах, що не суперечать цьому Закону та законодавству.

Діяльність НАН України в частині, що не суперечить принципам самоврядності у вирішенні питань, що стосуються статутної діяльності та

наукової творчості, спрямовується Кабінетом Міністрів України через центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у науковій та науково-технічній сфері.

НАН України подає щорічний звіт Кабінетові Міністрів України про результати своєї наукової і науково-технічної діяльності та використання коштів, виділених їй із Державного бюджету України, разом з висновком Національної ради України з питань науки і технологій.

8. Вищим органом НАН України є Загальні збори, у яких з правом ухвального голосу беруть участь дійсні члени НАН України, члени-кореспонденти НАН України та 300 наукових працівників, делегованих трудовими колективами наукових установ. У сесіях Загальних зборів з правом дорадчого голосу можуть брати участь іноземні члени НАН України, керівники наукових установ НАН України та представники наукової громадськості.

До виключної компетенції Загальних зборів належать:

ухвалення Статуту НАН України;

затвердження результатів виборів Президента НАН України, першого віце-президента та головного ученого секретаря академії;

затвердження результатів виборів віце-президентів, які координують роботу секцій академії, та академіків-секретарів, які координують роботу її наукових відділень;

обрання інших членів Президії НАН України;

затвердження результатів виборів дійсних членів НАН України, членів-кореспондентів НАН України та іноземних членів НАН України;

позбавлення статусу дійсного члена, члена-кореспондента та іноземного члена за порушення наукової або загальнолюдської етики, вчинення дій, які завдали великої шкоди авторитетові академії та української науки.

При прийнятті Загальними зборами рішення щодо затвердження результатів виборів дійсних членів та членів-кореспондентів академії голоси представників наукових установ є дорадчими.

9. Керівництво поточною діяльністю НАН України здійснює Президія НАН України у складі Президента, першого віце-президента, віце-президентів, головного ученого секретаря, академіків-секретарів відділень, які обираються за спеціальною процедурою на 3 роки та не можуть обіймати свої посади довше, ніж 2 терміни поспіль, а також інших членів Президії, які обираються на 1 рік у кількості, що дорівнює сумарному числу наукових відділень та секцій академії, і не можуть перебувати на посаді довше, ніж 2 терміни поспіль.

Президія НАН України має очолюваний головним ученим секретарем НАН України постійно діючий апарат, який здійснює науково-організаційне та науково-методичне забезпечення діяльності Президії НАН України, забезпечує підготовку та виконання рішень Загальних зборів, Президії та Президента

Академії.

10. Президент обирається разом із запропонованим ним першим віцепрезидентом і головним ученим секретарем усіма науковими співробітниками НАН України, які мають науковий ступінь кандидата наук (доктора філософії) і доктора наук.

Право висувати кандидатуру Президента належить Президії та науковим установам НАН України. На посаду Президента та першого віцепрезидента НАН України може претендувати особа, що є дійсним членом НАН України.

Віцепрезиденти обираються усіма науковими працівниками відповідної секції НАН України, які мають науковий ступінь кандидата наук (доктора філософії) і доктора наук.

Право висування кандидатур на посаду віцепрезидентів належить усім науковим установам відповідної секції НАН України.

Академіки-секретарі обираються усіма науковими працівниками відповідного відділення НАН України, які мають науковий ступінь кандидата і доктора наук.

Право висування кандидатур академіків-секретарів належать науковим установам НАН України відповідного відділення.

На посаду віцепрезидента, академіка-секретаря може претендувати особа, що є дійсним членом або членом-кореспондентом академії.

На посаду Головного ученого секретаря та члена Президії може претендувати особа, яка має науковий ступінь доктора наук та працює за основним місцем роботи в науковій установі НАН України.

Остаточні та проміжні результати виборів оприлюднюються на офіційному веб-сайті НАН України.

Процедура обрання Президента, першого віцепрезидента, віцепрезидентів, головного ученого секретаря та академіків-секретарів відділень визначається Статутом НАН України з урахуванням вимог цього Закону.

12. Обрання членів-кореспондентів академії (замість вибулих упродовж відповідного періоду) здійснюється кожні три роки на підставі таємного голосування всіх дійсних членів, членів-кореспондентів та наукових працівників відповідних відділень, що мають науковий ступінь доктора наук. Результати цього голосування затверджуються Загальними зборами НАН України.

Процедура виборів має забезпечувати обрання на виниклі вакансії не менше 1/3 вчених, які не є співробітниками наукових установ НАН України.

Кандидатури для обрання членами-кореспондентами академії висувуються рішеннями вчених (наукових, науково-технічних) рад наукових установ, атестованих у відповідності до вимог цього Закону, та вищих навчальних закладів (університетів та академій) з числа докторів наук, які мають визнаний

вітчизняною та світовою науковою спільнотою доробок, розв'язали наукову проблему, яка має велике теоретичне чи практичне значення, здійснюють активну науково-громадську діяльність.

Обрання дійсних членів (замість вибулих) здійснюється кожні три роки на підставі таємного голосування всіх академіків та членів-кореспондентів відповідного відділення НАН України. Результати цього голосування затверджуються Загальними зборами НАН України.

Процедура виборів має забезпечувати обрання на вакансії не менше 1/3 вчених, які не є співробітниками наукових установ НАН України.

Кандидатури для обрання дійсними членами академії висуваються рішеннями вчених (наукових, науково-технічних) рад наукових установ, атестованих у відповідності до вимог цього Закону, та вищих навчальних закладів (університетів та академій) з числа членів-кореспондентів академії, які створили визнані вітчизняною та світовою науковою спільнотою наукові школи, запропонували підхід до розв'язання широкого кола наукових проблем, які мають велике теоретичне чи практичне значення, здійснюють активну науково-громадську діяльність.

Процедура обрання дійсних членів, членів-кореспондентів, іноземних членів академії визначається Статутом НАН України з урахуванням вимог цього Закону.

13. Порядок роботи та інші повноваження Загальних зборів НАН України, Президії НАН України визначається Статутом НАН України.

Стаття 18. Національні галузеві академії наук

1. Національні галузеві академії наук – Національна академія аграрних наук України, Національна академія медичних наук України, Національна академія педагогічних наук України, Національна академія правових наук України, Національна академія мистецтв України (далі – національні галузеві академії наук) є самоврядними науковими організаціями, що створені у формі державних бюджетних установ, та є неприбутковими.

2. Організаційна побудова національних галузевих академій наук, їх матеріально-фінансове забезпечення та гарантії діяльності здійснюються згідно з положеннями, встановленими цим Законом для Національної академії наук України.

3. Національні галузеві академії наук координують, організують і проводять дослідження у відповідних галузях науки і техніки, взаємодіють з відповідними органами державної влади з метою розв'язання завдань, визначених державними пріоритетами у цих галузях.

4. Діяльність Національної академії аграрних наук України, Національної академії педагогічних наук України, Національної академії правових наук

України, Національної академії мистецтв України в частині, що не суперечить принципам самоврядності у вирішенні питань, що стосуються статутної діяльності та наукової творчості, спрямовується Кабінетом Міністрів України через центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у науковій та науково-технічній сфері.

Діяльність Національної академії медичних наук України в частині, що не суперечить принципам самоврядності у вирішенні питань, що стосуються статутної діяльності та наукової творчості, спрямовується Кабінетом Міністрів України через центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

5. Національні галузеві академії наук подають щорічний звіт Кабінетові Міністрів України про результати своєї наукової і науково-технічної діяльності та використання коштів, виділених їм із Державного бюджету України, разом з висновком Національної ради України з питань науки і технологій.

Стаття 19. Наукова і науково-технічна діяльність у системі вищої освіти

1. Наукова та науково-технічна діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти.

2. Наукова і науково-технічна діяльність у системі вищої освіти здійснюється відповідно до законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» та цього Закону.

Стаття 20. Національна рада України з питань науки і технологій

1. Національна рада України з питань розвитку науки і технологій (далі - Національна рада) є постійно діючим консультативно-дорадчим органом, що утворюється при Кабінеті Міністрів України з метою забезпечення ефективної взаємодії представників наукової громадськості, органів виконавчої влади та реального сектору економіки у формуванні та реалізації єдиної державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності.

2. Національна рада утворюється у складі Голови, двох заступників Голови, Секретаря, членів Наукового комітету та інших членів, які представляють центральні органи виконавчої влади на рівні не нижче заступників їх керівників, Національну академію наук України та національні галузеві академії наук на рівні не нижче віце-президентів, обласні (міські) державні адміністрації тих регіонів, на території яких зосереджено значний науковий потенціал, на рівні не нижче заступників голів, великі наукоємні підприємства, визнані у світі вищі навчальні заклади.

3. Положення про Національну раду та її персональний склад затверджується Кабінетом Міністрів України.

4. Національну раду очолює Голова, яким за посадою є Прем'єр-Міністр України. Заступниками Голови Національної ради є керівник центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової та науково-технічної діяльності та Голова Наукового комітету.

5. Секретар призначається Головою і є працівником Секретаріату Кабінету Міністрів України.

6. Організаційне, матеріально-технічне, інформаційне та інше забезпечення діяльності Національної ради здійснює Секретаріат Кабінету Міністрів України. Національна рада у роботі використовує бланк із своїм найменуванням.

7. Основними функціями Національної ради є:

1) підготовка пропозицій для формування засад державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності та подання відповідних рекомендацій Кабінету Міністрів України та Верховній Раді України;

2) підготовка пропозицій щодо переліку пріоритетів розвитку науки і техніки та заходів для їх реалізації;

3) підготовка пропозицій щодо інтеграції вітчизняної науки до світового наукового простору з урахуванням національних інтересів;

4) розроблення пропозицій щодо стратегії та процедур інтеграції до Європейською дослідницького простору;

5) погодження кандидатур представників від України в комітети та робочі групи з питань науки і технологій Європейського союзу;

6) розроблення пропозицій щодо засад функціонування в Україні системи незалежної експертизи наукових проектів, державної атестації наукових установ, присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань;

7) розгляд та надання висновків щодо проектів концепцій державних цільових наукових та науково-технічних програм та проектів таких програм;

8) надання рекомендацій Кабінету Міністрів при формуванні Державного бюджету України щодо обсягів бюджетного фінансування Національного фонду досліджень;

9) заслуховування та оцінювання звітів Національного фонду досліджень України, Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та центральних органів виконавчої влади, що є головними розпорядниками державних коштів, про стан використання коштів на наукову та науково-технічну діяльність та отримані результати;

10) підготовка та оприлюднення щорічної доповіді про стан та перспективи розвитку науково-технічної сфери України;

11) підготовка пропозицій щодо засадничих принципів створення та розвитку національних дослідницьких інфраструктур, державних ключових лабораторій;

12) внесення кандидатури Голови Національного фонду досліджень;

13) визначення на пропозицію Наукового комітету кандидатур членів Наукової ради Національного фонду досліджень;

14) взаємодія в установленому порядку з відповідними органами іноземних держав та міжнародних організацій.

8. Основною формою роботи Національної ради є засідання, які проводяться в міру потреби за рішенням її Голови, але не рідше чотирьох разів на рік. Засідання є правомочним, якщо на ньому присутні дві третини загального кількісного складу Національної ради.

9. Головує на засіданнях Голова Національної ради або за його дорученням один із заступників Голови. Засідання Національної ради є правомочним, якщо на ньому присутні більше двох третин від її складу. За результатами засідання Національної ради оформляється протокол, який підписує головуючий та секретар Національної ради.

10. Засідання Національної ради проходять у відкритому режимі. На них можуть бути присутні суб'єкти наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності, представники засобів масової інформації та бізнесу.

11. Рішення Національної ради вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більш ніж дві третини присутніх на засіданні її членів.

12. Рішення Національної ради, прийняті в межах її повноважень та які стосуються окремих центральних органів виконавчої влади, є обов'язковими для розгляду такими органами.

13. Національна рада під час виконання покладених на неї завдань взаємодіє з центральними органами виконавчої влади, Національною академією наук України, національними галузевими академіями наук, вищими навчальними закладами, науковими установами, громадськими науковими організаціями, іншими суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності, представниками бізнесу, а також з відповідними міжнародними організаціями та органами зарубіжних країн.

14. Національна рада для підготовки рішень з питань, які входять до її компетенції, утворює постійні або тимчасові робочі групи. Персональний склад робочих груп формується з числа членів Національної ради з обов'язковим представництвом Наукового комітету, а також осіб, які були рекомендовані для участі в даній робочій групі заступниками Голови Національної ради. До складу робочих груп можуть бути включені провідні вчені, представники вищих навчальних закладів наукових установ, бізнес-середовища, іноземні експерти.

15. Робочі групи діють із забезпеченням відкритості та прозорості. Проекти документів, розроблені робочими групами Національної ради, подаються на розгляд Наукового комітету.

16. Національна рада діє на засадах відкритості та гласності. Про свою діяльність, проекти рішень та прийняті рішення Національна рада систематично та завчасно інформує громадськість на офіційному веб-сайті.

Стаття 21. Науковий комітет Національної ради України з питань розвитку науки і технологій

1. Науковий комітет – робочий колегіальний орган Національної ради, що представляє інтереси наукової громадськості.

Склад Наукового комітету формується з числа 24 вчених, які є науковими лідерами, мають вагомі наукові здобутки, бездоганну наукову репутацію та довіру у науковому середовищі.

2. Науковий комітет очолює Голова, який має одного заступника. Голова та заступник обираються членами Наукового комітету з його складу.

3. Пропозиції щодо членів Наукового комітету формуються Ідентифікаційним комітетом з дотриманням принципу збалансованого представництва різних сегментів наукової спільноти.

4. Персональний склад Наукового комітету затверджується Кабінетом Міністрів України.

5. Члени Наукового комітету виконують свої обов'язки на громадських засадах, проте мають право на покриття витрат, пов'язаних з виконанням ними обов'язків в якості членів Національної ради, в порядку визначеному Кабінетом Міністрів України.

6. Членами Наукового комітету не можуть бути обрані керівники наукових установ та організацій, вищих навчальних закладів.

7. Строк повноважень кожного з членів Наукового комітету не може перевищувати чотирьох років. Кожні два роки має відбуватися оновлення не менше половини персонального складу Наукового комітету. Одна і та сама особа не може бути членом Наукового комітету не більше двох строків поспіль.

8. Науковий комітет з метою реалізації функцій Національної ради:

розглядає проекти документів, розроблені робочими групами з питань, які входять до компетенції Національної ради, та приймає щодо них рішення, які вносяться на розгляд Національної ради;

ініціює утворення постійних або тимчасових робочих груп, а також експертних комісій з окремих питань;

делегує своїх членів та пропонує зовнішніх експертів до складу робочих груп;

виконує функції наглядової ради Національного фонду досліджень;

виконує функцію Ідентифікаційного комітету для Наукової ради Національного фонду досліджень.

3. Основною формою роботи Наукового комітету є засідання, які проводяться за потребою, але не рідше чотирьох разів на рік.

4. Рішення Наукового комітету приймаються консенсусом. У разі, якщо консенсусу досягти не вдається, то рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менше двох третин складу Наукового комітету. В такому випадку на розгляд Національної ради разом з рішенням Наукового комітету виноситься аргументована окрема думка меншості.

5. Питання, що виносяться на розгляд Національної ради проходять обов'язковий попередній розгляд на Науковим комітетом.

Стаття 22. Ідентифікаційний комітет з питань науки

1. Ідентифікаційний комітет з питань науки – дорадчий орган при Кабінеті Міністрів України, який формує на конкурсній основі список кандидатур членів Наукового комітету Національної ради з питань науки і технологій.

2. Ідентифікаційний комітет розробляє Положення про конкурс щодо обрання членів Наукового комітету Національної ради, які затверджуються Кабінетом Міністрів України, та формує кваліфікаційні вимоги до кандидатур.

3. Ідентифікаційний комітет формується з вітчизняних вчених та іноземних вчених, які мають досвід роботи в ідентифікаційних комітетах, створених Європейською комісією. Кількість іноземних членів не може бути меншою за одну третину загального складу Ідентифікаційного комітету.

4. Персональний склад Ідентифікаційного комітету та положення про нього затверджується Кабінетом Міністрів України. Регламент роботи Ідентифікаційного комітету затверджується самим комітетом.

5. Пропозиції щодо кандидатур членів Ідентифікаційного комітету формуються на основі пропозицій організацій, що представляють вітчизняну й світову наукову спільноту.

6. Ідентифікаційний комітет:

після консультацій з українськими та іноземними науковими організаціями формує та оприлюднює вимоги до кандидатур членів Наукового комітету Національної ради та розробляє Положення про конкурс щодо обрання членів Наукового комітету, яке затверджується Кабінетом Міністрів України;

розглядає документи, подані кандидатами в члени Національної ради;

складає список претендентів у члени Наукового комітету;

відбирає шляхом закритого рейтингового голосування із загального числа кандидатів 24 особи, які мають найкращі професійний досвід, знання і моральні якості для виконання обов'язків членів Наукового комітету;

оприлюднює перелік кандидатів, які подали заяву на участь у конкурсі, а також перелік осіб, які були відібрані до складу Наукового комітету.

7. Організаційною формою роботи Ідентифікаційного комітету є засідання. Засідання Ідентифікаційного комітету є правомочним, якщо на ньому присутні більше двох третин його загального кількісного складу.

8. Рішення Ідентифікаційного комітету приймаються консенсусом.

9. Засідання Ідентифікаційного комітету відкриті для представників засобів масової інформації та наукової громадськості.

Стаття 23. Громадські наукові організації

1. Громадські наукові організації (громадські академії наук, наукові товариства, наукові асоціації, спілки, об'єднання тощо) є об'єднаннями вчених для цілеспрямованого розвитку відповідних напрямів науки, захисту фахових інтересів, взаємної координації науково-дослідної роботи, обміну досвідом.

Громадські наукові організації підлягають реєстрації та діють відповідно до законодавства про громадські об'єднання з урахуванням положень цього Закону.

2. Громадські наукові організації можуть створювати тимчасові наукові колективи, утворювати для виконання статутних завдань науково-дослідні, проектно-конструкторські, експертні, консалтингові, пошукові організації, співпрацювати з іноземними та міжнародними організаціями, бути колективними членами міжнародних науково-фахових об'єднань, спілок, товариств відповідно до законодавства України.

3. Громадські наукові організації можуть:

вносити до органів державної влади пропозиції щодо здійснення й удосконалення державної політики в науковій і науково-технічній сфері;

пропонувати представників до складу Експертної комісії з проведення державної атестації наукових установ, інших експертних органів, що створюються при органах державної влади.

Стаття 24. Рада молодих вчених

1. Рада молодих вчених є колегіальним виборним дорадчим органом, що утворюється для забезпечення захисту прав та інтересів молодих вчених.

Ради молодих вчених можуть створюватися при центральних органах виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, при обласних,

Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях, національних академіях, у вищих навчальних закладах та наукових установах України.

2. Типове положення про раду молодих вчених затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 25. Взаємодія органів державної влади і громадських наукових організацій

Органи державної влади можуть залучати громадські наукові організації та ради молодих вчених за їхньою згодою до участі у підготовці та реалізації рішень стосовно наукової і науково-технічної діяльності, наукової і науково-технічної експертизи, науково-технічних програм, проектів і розробок та у взаємодії з ними інформувати населення про безпеку, екологічну чистоту, економічну та соціальну значущість, екологічні та соціально-економічні наслідки реалізації відповідних програм, проектів і розробок.

Р о з д і л І І І **ДЕРЖАВНІ ГАРАНТІЇ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ** **ВЧЕНИХ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ**

Стаття 26. Підготовка наукових кадрів та підвищення їх кваліфікації

1. Основними формами підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації є аспірантура та докторантура. Порядок вступу та навчання в аспірантурі як третьому рівні вищої освіти та докторантурі визначається відповідно до Закону України «Про вищу освіту».

Положення про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів затверджується Кабінетом Міністрів України.

2. Наукові установи можуть здійснювати підготовку докторів філософії за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність.

Наукові установи можуть також отримати ліцензію на окремі дисципліни (елементи освітньої програми підготовки докторів філософії), що відповідають різним рівням вищої освіти.

Наукові установи можуть також здійснювати підготовку докторів філософії за освітньо-науковою програмою, елементи якої забезпечуються іншими науковими установами або вищими навчальними закладами.

Наукові установи можуть акредитувати освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії у порядку, аналогічному порядку акредитації освітньої програми вищими навчальними закладами.

3. Наукові працівники підвищують кваліфікацію та проходять стажування в Україні і за кордоном.

4. Наукова установа забезпечує проходження курсу підвищення кваліфікації науковому працівникові кожні п'ять років із збереженням середньої заробітної плати.

Результати підвищення кваліфікації враховуються при атестації наукових працівників.

Стаття 27. Наукові ступені і вчені звання

1. Вчені мають право на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) і доктора наук та присвоєння вчених звань старшого дослідника, доцента і професора.

Присудження наукових ступенів та присвоєння вчених звань є державним визнанням рівня кваліфікації вченого. Порядок присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Перелік осіб, що здобули наукові ступені та вчені звання, є публічною інформацією та розміщується у відкритому доступі через мережу Інтернет в установленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, та дисертації (або наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей, опублікованих у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях) осіб, які здобувають ступінь доктора наук, а також тексти авторефератів та відгуки опонентів є публічною інформацією та розміщуються у відкритому доступі через мережу Інтернет в установленому Кабінетом Міністрів України порядку.

2. У дипломі доктора філософії, доктора наук зазначаються назва наукової установи (вищого навчального закладу), в якому здійснювалася підготовка, назва наукової установи (вищого навчального закладу), у спеціалізованій вченій раді якої (якого) захищено наукові досягнення, а також назва кваліфікації, що складається з інформації про здобутий особою науковий ступінь, галузь знань та/або спеціальність.

У назві кваліфікації зазначаються ступінь доктора філософії та галузь знань (доктор філософії в галузі біології тощо). У разі якщо дисертаційне дослідження виконано в суміжних галузях знань, ступені доктора філософії і доктора наук присуджуються у провідній галузі із зазначенням міжгалузевого характеру роботи.

Невід'ємною частиною диплома доктора філософії є додаток до диплома європейського зразка, що містить структуровану інформацію про завершене навчання. У додатку до диплома міститься інформація про результати навчання особи, що складається з інформації про назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про національну систему вищої освіти України.

3. Наявність відповідного наукового ступеня або вченого звання є кваліфікаційною вимогою для зайняття науковим працівником відповідної посади.

Стаття 28. Атестація наукових працівників

1. Атестація наукових працівників провадиться в наукових установах не рідше одного разу на п'ять років з метою:

оцінки рівня професійної підготовки наукового працівника, результативності його роботи;

визначення відповідності кваліфікації наукового працівника займаній посаді;

виявлення перспективи використання здібностей наукового працівника, стимулювання підвищення його професійного рівня;

визначення потреби в підвищенні кваліфікації, професійної підготовки наукового працівника.

2. Положення про атестацію наукових працівників розробляється Національною радою з науки і технологій і затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності.

Стаття 29. Правовий режим наукового і науково-технічного результату

Правовий режим наукового і науково-технічного результату як об'єкта інтелектуальної власності визначається законодавством України.

Стаття 30. Посади наукових працівників

1. Основними посадами наукових працівників наукових установ (їх філій, інших відокремлених підрозділів), наукових підрозділів юридичних осіб державної та інших форм власності є:

керівник (президент, генеральний директор, генеральний конструктор, директор, начальник);

заступник керівника (перший віце-президент, віце-президент, заступники генерального директора, генерального конструктора, директора, начальника) з наукової роботи;

член президії Національної академії наук України або відповідної національної галузевої академії наук;

академік-секретар (його заступники);

головний учений секретар, учений секретар (їх заступники);

керівник (завідувач) та заступники керівника (завідувача) наукового підрозділу;

головний конструктор, головний інженер, головний технолог з основного напрямку діяльності наукової установи, організації, закладу та їх заступники;

провідний конструктор, провідний інженер, провідний технолог з основного напрямку діяльності наукової установи, організації, закладу;

головний науковий співробітник;

провідний науковий співробітник;

старший науковий співробітник;

науковий співробітник;

науковий співробітник-консультант;

молодший науковий співробітник;

докторант.

2. До наукових працівників належать також особи, які мають науковий ступінь і працюють за спеціальністю відповідно до групи спеціальностей галузі науки, з якої присуджено науковий ступінь.

Стаття 31. Посади науково-педагогічних працівників

Основні посади науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів визначаються відповідно до Закону України «Про вищу освіту».

Стаття 32. Наукові відрядження

1. За рішенням керівництва науковий (науково-педагогічного) працівник може бути направлений у наукове відрядження.

2. Науковим відрядженням вважається відрядження наукового (науково-педагогічного) працівника на певний строк для проведення наукової або науково-педагогічної роботи поза місцем його основної роботи за наявності запрошення сторони, що приймає, і діяльність якої збігається з діяльністю наукової установи (вищого навчального закладу), що направляє у відрядження.

3. Термін наукового відрядження не може перевищувати 90 діб.

4. Фінансове забезпечення наукових відряджень здійснюється відповідно до законодавства.

Стаття 33. Наукові стажування

1. Наукові та науково-педагогічні працівники можуть направлятися науковими установами (вищими навчальними закладами) на довгострокові

стажування до інших наукових установ та вищих навчальних закладів, у тому числі за кордон.

2. Направлення на стажування може відбуватися як з ініціативи наукового (науково-педагогічного) працівника, так і з ініціативи наукової установи або вищого навчального закладу.

3. Метою стажування є підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки, проведення авторських досліджень з використанням сучасного обладнання і технологій, опанування новітніми унікальними методами, набуття досвіду провадження науково-дослідної діяльності, забезпечення інформаційного обміну та розширення наукових контактів.

4. Строк стажування не може перевищувати двох років.

5. З особами, які направляються на стажування, укладається договір про направлення їх на стажування до іншої наукової установи, вищого навчального закладу.

6. Фінансування витрат, пов'язаних із стажуванням, може здійснюватися за рахунок коштів наукової установи (вищого навчального закладу), що направляє особу на стажування, коштів передбачених у державному бюджеті за відповідною бюджетною програмою, грантів, за рахунок коштів сторони, що приймає, та інших джерел, не заборонених законодавством.

Стороною, що приймає, вважається наукова установа, інша дослідницька організація, вищий навчальний заклад, яка надала запрошення на стажування. Стороною, що приймає може бути нерезидент України

7. Під час стажування за науковим (науково-педагогічним) працівником зберігається його основне місце роботи.

8. Період стажування зараховується до наукового стажу наукового та науково-педагогічного працівника.

9. Наукові та науково-педагогічні працівники подають протягом місяця після завершення стажування науковій установі керівникові навчального закладу (наукової установи), що направив їх стажування, письмовий звіт про результати навчання, стажування та виконання завдання, затвердженого в установленому порядку.

Звіт підлягає затвердженню вченою радою вищого навчального закладу або вченою (науковою, науково-технічною, технічною) радою наукової установи.

Стаття 34. Стаж наукової роботи

1. До стажу наукової роботи зараховується:

час роботи на посадах наукових працівників, визначених статтею 30 цього Закону;

час роботи на посадах науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, визначених у Законі України «Про вищу освіту»;

час роботи осіб, які мають науковий ступінь, за спеціальністю відповідно до групи спеціальностей галузі науки, з якої присуджено науковий ступінь, з дня зайняття посади за цією спеціальністю;

час роботи наукових (науково-педагогічних) працівників на посадах, зазначених у статті 118 Кодексу законів про працю України, якщо цій роботі безпосередньо передувала і після неї слідувала робота, передбачена абзацами другим, третім і четвертим цієї статті;

час навчання в аспірантурі, ад'юнктурі чи докторантурі за денною (очною) формою навчання випускникам аспірантури, ад'юнктури, докторантури;

час роботи на посадах науково-викладацького складу Національної школи суддів України;

час навчання та роботи за спеціальністю закордоном, за умов збереження громадянства, сплати страхових внесків та перерви між роботою в Україні не більше 3-х місяців;

час наукового стажування, у тому числі у закордонній науковій установі (вищому навчальному закладі) за умови сплати страхових внесків.

Стаття 35. Оплата і стимулювання праці наукового працівника

1. Оплата праці наукового працівника повинна забезпечувати достатні матеріальні умови для ефективної самостійної творчої діяльності, підвищення престижу професії наукового працівника, стимулювати залучення талановитої молоді в науку та підвищення кваліфікації наукових працівників.

Заробітна плата наукових працівників складається з посадових окладів (ставок), премій, доплат за наукові ступені, вчені звання, надбавки за стаж наукової (науково-технічної), науково-педагогічної роботи та інших надбавок, доплат та винагород, передбачених законодавством у цій сфері.

2. Держава гарантує встановлення ставок (окладів) науковим працівникам наукових установ, діяльність яких фінансується з бюджету, на рівні не нижче посадових ставок (окладів) викладачів відповідної кваліфікації вищих навчальних закладів.

Умови оплати праці працівників державних наукових установ визначаються Кабінетом Міністрів України.

3. Науковим працівникам, які зробили вагомий внесок у розвиток науки, можуть встановлюватися державні стипендії, а для підтримки наукової молоді - стипендії для молодих вчених відповідно до законодавства.

Держава створює умови для мотивації (стимулювання та заохочення) молодих вчених, зокрема шляхом:

збереження доплат за науковий ступінь та вчене звання при визначенні стипендіального забезпечення докторантів;

створення системи державних молодіжних стипендій, премій та грантів.

Учені наукових установ, що беруть участь у навчальному процесі у вищих навчальних закладах обсягом до 240 годин на навчальний рік, працюють за гнучким графіком роботи із збереженням заробітної плати за основним місцем роботи.

Стаття 36. Пенсійне забезпечення наукового працівника

1. Держава встановлює для наукових (науково-педагогічних) працівників, які мають необхідний стаж наукової роботи, пенсії на рівні, що забезпечує престижність наукової праці та стимулює систематичне оновлення наукових кадрів.

2. Пенсія науковому (науково-педагогічному) працівнику призначається за наявності страхового стажу, необхідного для призначення пенсії за віком у мінімальному розмірі, передбаченого абзацом першим частини першої статті 34 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», після досягнення чоловіками віку 62 роки за наявності стажу наукової роботи не менш як 20 років, жінками - пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», за наявності стажу наукової роботи не менш як 15 років. До досягнення віку, встановленого цим абзацом, право на пенсію за віком мають чоловіки - наукові (науково-педагогічні) працівники 1955 року народження і старші після досягнення ними такого віку:

60 років - які народилися по 31 грудня 1952 року;

60 років 6 місяців - які народилися з 1 січня 1953 року по 31 грудня 1953 року;

61 рік - які народилися з 1 січня 1954 року по 31 грудня 1954 року;

61 рік 6 місяців - які народилися з 1 січня 1955 року по 31 грудня 1955 року.

Пенсії науковим (науково-педагогічним) працівникам призначаються в розмірі 60 відсотків від сум заробітної плати наукового (науково-педагогічного) працівника, яка визначається відповідно до статті 35 цього Закону та частини другої статті 40 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», на яку відповідно до законодавства нараховується збір на обов'язкове державне пенсійне страхування (внески).

3. Для обчислення пенсії враховується заробітна плата наукового (науково-педагогічного) працівника за основним місцем роботи за весь період страхового стажу на посадах наукового (науково-педагогічного) працівника, починаючи з 1 липня 2000 року. За бажанням пенсіонера та за умови підтвердження довідки

про заробітну плату первинними документами у період до 1 січня 2022 року або в разі якщо період страхового стажу на посадах наукового (науково-педагогічного) працівника, починаючи з 1 липня 2000 року, становить менш як 60 календарних місяців, для обчислення пенсії також враховується заробітна плата за основним місцем роботи за будь-які 60 календарних місяців страхового стажу на посадах наукового (науково-педагогічного) працівника підряд до 1 липня 2000 року незалежно від перерв.

4. За вибором особи, яка звернулася за пенсією, з періоду, за який враховується заробітна плата для обчислення пенсії, виключається період до 60 календарних місяців підряд за умови, що зазначений період становить не більше ніж 10 відсотків тривалості наукового стажу.

У всіх випадках період, за який враховується заробітна плата, з урахуванням виключення, передбаченого цим Законом, не може бути меншим ніж 60 календарних місяців.

5. Перелік посад наукових (науково-педагогічних) працівників підприємств, установ, організацій, вищих навчальних закладів, перебування на яких дає право на призначення пенсії та виплату грошової допомоги у разі виходу на пенсію відповідно до цієї статті, затверджується Кабінетом Міністрів України з урахуванням положень статей 30, 31 цього Закону.

6. Різниця між сумою пенсії, призначеної відповідно до цього Закону, та сумою пенсії із солідарної системи, обчисленої згідно із Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», на яку має право науковий працівник, фінансується:

для наукових (науково-педагогічних) працівників державних, комунальних наукових установ, організацій, підприємств, університетів, академій, інститутів та наукових установ, які згідно із статтею 12 цього Закону включені до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави, - за рахунок коштів державного бюджету;

для наукових (науково-педагогічних) працівників недержавних наукових установ, організацій, університетів, академій, інститутів - за рахунок коштів Пенсійного фонду України.

7. Для обчислення заробітку під час призначення пенсії науковому (науково-педагогічному) працівнику застосовується середня заробітна плата працівників, зайнятих у галузях економіки України, у тому числі в сільському господарстві, за три календарні роки, що передують року звернення за призначенням пенсії. Середня заробітна плата працівників, зайнятих у галузях економіки України, у тому числі в сільському господарстві, визначається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

При цьому заробіток для обчислення пенсії в усіх випадках враховується в межах установленної законом на день призначення (перерахунку) пенсії

максимальної величини бази нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

8. Пенсії, призначені за цим Законом, індексуються відповідно до законодавства про індексацію грошових доходів населення.

У разі коли величина середньої заробітної плати в Україні за даними центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики за минулий рік зросла, то з 1 березня кожного року розмір пенсії підвищується у порядку, встановленому частиною другою статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

9. При визначенні середньомісячного заробітку наукових (науково-педагогічних) працівників недержавних наукових установ, організацій та університетів, академій, інститутів для обчислення пенсії враховується заробітна плата, яку вони отримували під час перебування на посадах, зазначених у Переліку посад наукових (науково-педагогічних) працівників підприємств, установ, організацій, університетів, академій, інститутів, перебування на яких дає право на призначення пенсії та виплату грошової допомоги у разі виходу на пенсію відповідно до цієї статті, затвердженому Кабінетом Міністрів України, розмір якої не перевищував:

для керівників, заступників керівників недержавних наукових установ, організацій - максимального розміру посадового окладу (ставки) керівника, заступника керівника науково-дослідної установи Національної академії наук України з урахуванням доплати за науковий ступінь та надбавки за стаж наукової роботи згідно із законодавством, обчислених із зазначеного максимального розміру посадового окладу (ставки), а для керівників, заступників керівників недержавних університетів, академій, інститутів - максимального розміру посадового окладу (ставки) ректора, проректора відповідного державного університету, академії, інституту з урахуванням доплати за науковий ступінь та надбавки за стаж наукової роботи згідно із законодавством, обчислених із зазначеного максимального розміру посадового окладу (ставки);

для інших наукових працівників недержавних наукових установ, організацій, закладів - максимального розміру посадового окладу (ставки) старшого наукового співробітника науково-дослідної установи Національної академії наук України з урахуванням доплати за науковий ступінь та надбавки за стаж наукової роботи згідно із законодавством, обчислених із зазначеного максимального розміру посадового окладу (ставки), а для науково-педагогічних працівників недержавних університетів, академій, інститутів - максимального розміру посадового окладу (ставки) аналогічних посад відповідного державного університету, академії, інституту з урахуванням доплати за науковий ступінь та надбавки за стаж наукової роботи згідно із законодавством, обчислених із зазначеного максимального розміру посадового окладу (ставки).

10. Пенсія науковим (науково-педагогічним) працівникам відповідно до цього Закону призначається з дня звернення за призначенням пенсії та за умов звільнення з посади наукового (науково-педагогічного) працівника, за винятком осіб, які працюють за строковим трудовим договором (контрактом), що укладений після досягнення пенсійного віку.

11. Пенсіонерам, які після призначення пенсії відповідно до цього Закону працювали за строковим трудовим договором (контрактом) на посадах наукових (науково-педагогічних) працівників і набули не менш як 24 місяці страхового стажу, проводиться перерахунок пенсії з урахуванням стажу наукової роботи після призначення пенсії. Перерахунок пенсії здійснюється із заробітної плати наукового (науково-педагогічного) працівника, з якої обчислена пенсія, або із заробітної плати, визначеної в порядку, передбаченому частинами третьою - сьомою цієї статті, із застосуванням показника середньої заробітної плати (доходу), який враховувався під час призначення (попереднього перерахунку) пенсії.

Право на призначення пенсії відповідно до цього Закону поширюється також і на осіб, які на момент звернення за призначенням пенсії працюють на будь-яких посадах на підприємствах, в установах, організаціях усіх форм власності та мають стаж наукової роботи, передбачений частиною другою цієї статті.

12. При виході на пенсію з посади наукового (науково-педагогічного) працівника відповідно до цього Закону науковому (науково-педагогічному) працівнику видається грошова допомога в розмірі шести місячних посадових окладів (ставок) з урахуванням надбавок і доплат за наявності стажу роботи на посадах, зазначених у Переліку посад наукових (науково-педагогічних) працівників підприємств, установ, організацій, університетів, академій, інститутів, перебування на яких дає право на призначення пенсії та виплату грошової допомоги у разі виходу на пенсію відповідно до цієї статті затвердженому Кабінетом Міністрів України, не менше:

для чоловіків - 12,5 року

для жінок - 10 років

Пенсія по інвалідності внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання, а також унаслідок каліцтва чи захворювання у зв'язку з Чорнобильською катастрофою науковому (науково-педагогічному) працівнику призначається в таких розмірах:

інвалідам I та II групи - 60 відсотків заробітної плати наукового (науково-педагогічного) працівника;

інвалідам III групи - 40 відсотків заробітної плати наукового (науково-педагогічного) працівника.

13. Науковим (науково-педагогічним) працівникам, які визнані інвалідами I, II і III груп, призначається пенсія по інвалідності в розмірі пенсії наукового

(науково-педагогічного) працівника незалежно від віку за наявності стажу наукової роботи, передбаченого частиною другою цієї статті, та страхового стажу, передбаченого статтею 32 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», а особам із числа інвалідів з дитинства - незалежно від часу встановлення інвалідності.

Пенсія в разі втрати годувальника призначається непрацездатним членам сім'ї померлого наукового (науково-педагогічного) працівника (годувальника), які були на його утриманні (при цьому дітям пенсія призначається незалежно від того, чи були вони на утриманні годувальника), у розмірі:

60 відсотків пенсії наукового (науково-педагогічного) працівника - на трьох і більше непрацездатних членів сім'ї;

60 відсотків - на двох непрацездатних членів сім'ї;

40 відсотків - на одного непрацездатного члена сім'ї.

До непрацездатних членів сім'ї померлого наукового (науково-педагогічного) працівника належать особи, зазначені в статті 36 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

14. Право на призначення пенсії відповідно до цього Закону поширюється на всіх осіб, які вийшли на пенсію до набрання чинності цим Законом та мають стаж наукової роботи, передбачений частиною другою цієї статті. Призначення пенсій таким працівникам здійснюється відповідно до частин другої – четвертої цієї статті з дня звернення за призначенням пенсії та за умови звільнення з посади наукового (науково-педагогічного) працівника, за винятком осіб, які працюють за строковим трудовим договором (контрактом), що укладений після досягнення пенсійного віку.

15. Право на призначення пенсії відповідно до цього Закону поширюється також на непрацездатних членів сім'ї наукового (науково-педагогічного) працівника, який помер до набрання чинності цим Законом. Пенсія встановлюється в розмірах, передбачених частиною тринадцятою цієї статті.

16. Заява про призначення (перерахунок) пенсії та інші необхідні документи подаються до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері пенсійного забезпечення, або до уповноваженого ним органу чи уповноваженій особі особисто або через представника, який діє на підставі виданої йому довіреності, посвідченої нотаріально. Перелік необхідних документів та порядок їх подання визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику державної політики у сфері соціального захисту населення, за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності.

17. Для осіб, які працюють на посадах, що згідно із законодавством належать до посад державного службовця, попередній стаж наукової роботи,

набутий у державних установах, організаціях, закладах, зараховується до стажу державної служби незалежно від наявності перерв у роботі, а для осіб, які працювали (працюють) на посадах наукових (науково-педагогічних) працівників, попередній стаж державної служби зараховується до стажу наукової роботи незалежно від наявності перерв у роботі.

18. Пенсія, призначена особі відповідно до цієї статті (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), в період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії/щомісячного довічного грошового утримання у порядку та на умовах, передбачених законами України "Про державну службу", "Про прокуратуру", "Про статус народного депутата України", "Про судоустрій і статус суддів", виплачується в розмірі, обчисленому відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування". Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, у період роботи особи (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") на посадах, які дають право науковому (науково-педагогічному) працівнику на призначення пенсії у порядку та на умовах, передбачених цим Законом, або на інших посадах/роботах, пенсії, призначені відповідно до цієї статті, розмір яких перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачуються в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність. Після звільнення з роботи виплата пенсії відповідно до цього Закону поновлюється. Максимальний розмір пенсії (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткової пенсії, цільової грошової допомоги, пенсії за особливі заслуги перед Україною, індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім доплати до надбавок окремим категоріям осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною) не може перевищувати десяти прожиткових мінімумів, установлених для осіб, які втратили працездатність.

Науковий (науково-педагогічний) працівник, звільнений з роботи у зв'язку із засудженням за умисний злочин, вчинений з використанням свого посадового становища, або притягненням до відповідальності за вчинення адміністративного корупційного правопорушення, пов'язаного з порушенням обмежень, передбачених Законом України «Про засади запобігання і протидії корупції», позбавляється права на одержання пенсії, передбаченого цією статтею. У таких випадках пенсія науковим (науково-педагогічним) працівникам призначається на загальних підставах.

19. Достроково призначена пенсія з урахуванням частини першої статті 49 Закону України «Про зайнятість населення», пункту «в» частини другої статті 12 Закону України «Про загальні засади подальшої експлуатації і зняття з

експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення зруйнованого четвертого енергоблоку цієї АЕС на екологічно безпечну систему» і статті 21 Закону України «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні» у період до досягнення пенсійного віку, встановленого частиною другою цієї статті, працюючим пенсіонерам не виплачується.

20. Дія цієї статті поширюється на наукових (науково-педагогічних) працівників наукових установ та організацій недержавної форми власності, які пройшли державну атестацію згідно із цим Законом, недержавних університетів, академій, інститутів, що діють відповідно до Закону України «Про вищу освіту», міжнародних наукових організацій, відкритих на території України відповідно до міжнародних договорів, установчі документи яких затверджено Кабінетом Міністрів України, а також на наукових (науково-педагогічних) працівників наукових установ і вищих навчальних закладів, що належали партійним та громадським організаціям колишніх Української РСР, інших республік СРСР та СРСР.

Дія цієї статті поширюється на наукових (науково-педагогічних) працівників, що працюють у міжнародних наукових організаціях, членом яких є Україна, відповідно до міжнародних договорів України за умови сплати страхових внесків відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 37. Соціальний захист наукового працівника

1. Окремим категоріям наукових (науково-педагогічних) працівників, за переліком, встановленим Кабінетом Міністрів України, можуть надаватися службові жилі приміщення.

2. Науковим (науково-педагогічним) працівникам за рішенням уповноваженого органу управління, до сфери управління якого належить наукова установа або вищий навчальний заклад, або Національної академії наук, національних галузевих академій наук може надаватися у постійне користування житло за рахунок цільового бюджетного фінансування та інших джерел.

3. Держава забезпечує надання науковим (науково-педагогічним) працівникам на будівництво (реконструкцію) і придбання житла пільгових довгострокових кредитів, порядок надання яких визначається Кабінетом Міністрів України. Кошти на вказані цілі щорічно передбачаються у Державному бюджеті України.

Держава створює умови для забезпечення молодих вчених житлом шляхом пріоритетного пільгового молодіжного кредитування на будівництво (реконструкцію) і придбання житла, першочергового надання житла.

Розділ IV
ПОВНОВАЖЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ТА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ НАУКОВОЇ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 38. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері наукової і науково-технічної діяльності

1. Кабінет Міністрів України як вищий орган у системі органів виконавчої влади:

забезпечує проведення науково-технічної політики держави, розвиток і зміцнення науково-технічного потенціалу України;

визначає центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності та затверджує положення про нього;

затверджує персональний склад та положення про Національну раду України з питань науки і технологій;

розглядає рекомендації Національної ради України з питань науки та технологій та приймає за ними рішення;

подає Верховній Раді України пропозиції щодо пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та їх матеріально-технічного забезпечення;

забезпечує розроблення і виконання державних цільових наукових і науково-технічних програм;

затверджує в межах своєї компетенції державні цільові наукові і науково-технічні програми відповідно до визначених Верховною Радою України пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки;

призначає Голову Національного фонду досліджень України, затверджує склад Наукової ради Національного фонду досліджень України, визначає порядок формування та використання коштів Національного фонду досліджень України;

засновує гранти та премії Кабінету Міністрів України у сфері наукової і науково-технічної діяльності та визначає порядок їх надання;

вживає заходи щодо вдосконалення державного регулювання та управління у сфері наукової і науково-технічної діяльності;

здійснює інші повноваження у сфері наукової і науково-технічної діяльності відповідно до законів.

Стаття 39. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності:

розробляє засади наукового і науково-технічного розвитку України та подає відповідні пропозиції Кабінету Міністрів України, Верховній Раді України та Президенту України;

координує реалізацію іншими центральними органами виконавчої влади та національними академіями наук державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності;

формує пріоритетні напрями розвитку науки і техніки у визначеному законодавством порядку;

забезпечує розвиток наукового і науково-технічного потенціалу України;

забезпечує розвиток загальнодержавної системи науково-технічної інформації;

здійснює керівництво системою наукової і науково-технічної експертизи;

забезпечує інтеграцію вітчизняної науки у світовий науковий простір із збереженням і захистом національних пріоритетів;

здійснює керівництво системою державної атестації наукових установ;

координує міжнародне науково-технічне співробітництво, забезпечує дотримання і виконання зобов'язань, узятих за міжнародними договорами України з питань, що віднесені до його компетенції;

формує разом з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, тематику державного замовлення на науково-технічну продукцію, здійснює фінансову підтримку виконання державного замовлення на науково-технічну продукцію;

здійснює фінансову підтримку наукової і науково-технічної діяльності вищих навчальних закладів, що належать до сфери його управління;

забезпечує реєстрацію та облік науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт;

забезпечує реалізацію міжнародних науково-технічних програм і проектів відповідно до міжнародних договорів;

розробляє проекти міждержавних програм для забезпечення реалізації укладених міжнародних договорів у науково-технологічній сфері;

укладає відповідно до законодавства міжнародні договори про співробітництво у сфері наукової і науково-технічної діяльності;

забезпечує виконання зобов'язань, що випливають із членства України в міжнародних організаціях у сфері наукової і науково-технічної діяльності;

взаємодіє в установленому порядку з відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій;

здійснює інші повноваження, передбачені законодавством України.

Стаття 40. Повноваження інших центральних органів виконавчої влади у сфері наукової і науково-технічної діяльності

1. Інші центральні органи виконавчої влади в межах своїх повноважень:

здійснюють управління у сфері наукової та науково-технічної діяльності і відповідають за рівень науково-технічного розвитку відповідних галузей;

визначають разом з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, напрями розвитку наукового і науково-технологічного потенціалу галузей, спрямовують і контролюють діяльність підпорядкованих їм наукових установ;

залучають наукові установи та вищі навчальні заклади (за їх згодою) до вирішення проблем науково-технічного розвитку беруть участь у формуванні пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки в Україні, державних цільових наукових та науково-технічних програм і державного замовлення у сфері наукової і науково-технічної діяльності;

формують разом з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності програми науково-технічного розвитку відповідних галузей та заходи з їх реалізації, організують їх виконання;

організують розроблення, освоєння та виробництво сучасної конкурентоспроможної продукції на основі використання нових вискоєфективних технологій, устаткування, матеріалів, інформаційного забезпечення;

здійснюють інші повноваження, передбачені законодавством України.

Стаття 41. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органів виконавчої влади

1. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, місцеві ради, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві органи виконавчої влади щодо наукової та науково-технічної діяльності відповідно до їх компетенції:

забезпечують виконання державних цільових наукових та науково-технічних програм;

організують розроблення та виконання регіональних (територіальних) програм науково-технічного розвитку;

сприяють розвитку інфраструктури наукової та науково-технічної діяльності регіону;

залучають відповідні наукові установи (за їх згодою) до вирішення проблем науково-технічного розвитку регіону.

Р о з д і л V

ФОРМИ І МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ У НАУКОВІЙ І НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття 42. Цілі та напрями державної політики в науковій і науково-технічній діяльності

1. Основними цілями державної політики у науковій і науково-технічній діяльності є:

забезпечення наукового обґрунтування визначення стратегічних завдань розвитку економіки й суспільства;

досягнення високого рівня розвитку науки і техніки;

примноження національного багатства на основі використання наукових та науково-технічних досягнень;

створення умов для досягнення високого рівня життя кожного громадянина, його фізичного, духовного та інтелектуального розвитку через використання сучасних досягнень науки і техніки;

зміцнення національної безпеки на основі використання наукових та науково-технічних досягнень;

забезпечення вільного розвитку наукової та науково-технічної творчості;

сприяння розвитку наукової і науково-технічної діяльності у підприємницькому секторі;

інтеграція в Європейський дослідницький простір.

2. Держава забезпечує:

соціально-економічні, організаційні, правові умови для формування та ефективного використання наукового та науково-технічного потенціалу, включаючи державну підтримку суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності;

створення сучасної інфраструктури науки і системи інформаційного забезпечення наукової і науково-технічної діяльності, інтеграцію освіти, науки і виробництва;

підготовку, підвищення кваліфікації і перепідготовку наукових кадрів;

підвищення престижу наукової і науково-технічної діяльності, підтримку та заохочення молодих вчених;

фінансування та матеріальне забезпечення фундаментальних досліджень;

організацію прогнозування тенденцій науково-технічного розвитку на довгостроковий та середньостроковий періоди;

підтримку пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, державних цільових наукових і науково-технічних програм та концентрацію ресурсів для їх реалізації;

створення ринку наукової і науково-технічної продукції та впровадження досягнень науки і техніки в усі сфери суспільного життя;

правову охорону інтелектуальної власності та створення умов для її ефективного використання;

організацію статистики в науковій діяльності;

проведення наукової і науково-технічної експертизи виробництва, нових технологій, техніки, результатів досліджень, наукових (науково-технічних) програм і проектів тощо;

стимулювання наукової та науково-технічної творчості, винахідництва;

пропагування наукових та науково-технічних досягнень, винаходів, нових сучасних технологій, внеску України у розвиток світової науки і техніки;

встановлення взаємовигідних зв'язків з іншими державами для інтеграції вітчизняної та світової науки.

Стаття 43. Основні принципи державного управління та регулювання у науковій і науково-технічній діяльності

1. При здійсненні державного управління та регулювання науковою діяльністю держава керується принципами:

органічної єдності науково-технічного, економічного, соціального та духовного розвитку суспільства;

поєднання централізації та децентралізації управління у науковій та науково-технічній діяльності;

додержання вимог екологічної безпеки;

визнання свободи творчої, наукової і науково-технічної діяльності;

збалансованості розвитку фундаментальних і прикладних наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок;

використання досягнень світової науки, можливостей міжнародного наукового співробітництва;

свободи поширення наукової та науково-технічної інформації з дотриманням обмежень передбачених законодавством;

відкритості для міжнародного науково-технічного співробітництва, забезпечення інтеграції української науки в світову в поєднанні із захистом інтересів національної безпеки.

визнання певного обґрунтованого ризику невдачі у проведенні наукової і науково-технічної діяльності.

Стаття 44. Фінансово-кредитні та податкові важелі державного регулювання у сфері наукової і науково-технічної діяльності

1. Держава застосовує фінансово-кредитні та податкові важелі для створення економічно сприятливих умов для ефективного здійснення наукової і науково-технічної діяльності відповідно до законодавства України, забезпечення до 2030 року зростання фінансування науки за рахунок усіх джерел до 3 відсотків валового внутрішнього продукту – показника, визначеного Лісабонською стратегією Європейського Союзу.

Стаття 45. Фінансове забезпечення наукової і науково-технічної діяльності

1. Фінансове забезпечення наукової і науково-технічної діяльності в Україні здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, залучених коштів підприємств, установ та організацій, коштів вітчизняних та іноземних замовників робіт, грантів, інших джерел, не заборонених законом.

Одним із основних важелів здійснення державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності є бюджетне фінансування.

Бюджетне фінансування наукової і науково-технічної діяльності здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

2. Держава забезпечує бюджетне фінансування наукової та науково-технічної діяльності у розмірі не менше 1,7 відсотка валового внутрішнього продукту України.

Видатки на наукову і науково-технічну діяльність за рахунок Державного бюджету України є захищеними статтями видатків бюджету.

Бюджетне фінансування наукової і науково-технічної діяльності здійснюється шляхом фінансування основної діяльності державних наукових установ, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок університетів, академій, інститутів, фінансування окремих наукових і науково-технічних програм, проектів та надання грантів.

3. Бюджетне фінансування наукової та (або) науково-технічної діяльності за рахунок коштів загального фонду Державного бюджету України здійснюється для фінансування:

основної діяльності державних наукових установ, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, та наукових досліджень університетів, академій, інститутів;

окремих наукових і науково-технічних програм, проектів та надання грантів.

Фінансування основної діяльності державних наукових установ, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, наукових досліджень вищих навчальних закладів здійснюється у межах видатків, передбачених кошторисними призначеннями на вказані цілі без застосування процедур закупівлі.

Фінансування окремих наукових і науково-технічних програм, проектів та надання грантів здійснюється на договірних засадах, передбачає проведення конкурсного відбору за результатами наукової і науково-технічної експертизи або процедури закупівлі відповідно до законодавства

4. Базове фінансування основної діяльності державних наукових установ, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, наукових досліджень університетів, академій, інститутів здійснюється для:

фундаментальних наукових досліджень;

підтримки найважливіших для держави напрямів прикладних наукових досліджень і науково-технічних розробок, зокрема в інтересах національної безпеки та оборони;

розвитку інфраструктури наукової і науково-технічної діяльності;

розвитку матеріально-технічної бази наукової і науково-технічної діяльності;

збереження та розвитку наукових об'єктів, що становлять національне надбання;

підготовки наукових кадрів;

розроблення наукових засад державної політики у відповідних сферах та наукового забезпечення виконання завдань і функцій покладених на відповідні органи виконавчої влади;

доступу до науково-технічної інформації та літератури на усіх видах носіїв.

5. Фінансування окремих наукових і науково-технічних програм, проектів та надання грантів здійснюється на конкурсній основі для:

науково-технічних програм і окремих розробок, спрямованих на реалізацію пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки;

забезпечення проведення прикладних наукових досліджень і науково-технічних розробок, які виконуються за державним замовленням та у рамках державних цільових наукових та науково-технічних програм;

проектів, що виконуються в межах міжнародного науково-технічного співробітництва;

розроблення наукових засад державної політики у відповідних сферах, проведення наукової експертизи проектів нормативно-правових актів, державних програм;

розвитку матеріально-технічної бази наукової і науково-технічної діяльності.

6. Фінансування через надання грантів здійснюється на конкурсній основі для:

виконання наукових досліджень і розробок;

розвитку матеріально-технічної бази наукових досліджень і розробок високого рівня;

підтримки організації та проведення наукових конференцій, симпозіумів інших науково-комунікаційних заходів;

стажування наукових працівників.

7. Фінансування наукових, науково-технічних робіт (цільових проектів) на конкурсній основі (конкурсне фінансування) здійснюється за результатами конкурсного відбору після проведення наукової та науково-технічної експертизи заявок (запитів), що подаються замовникам потенційними виконавцями таких робіт (проектів), без застосування процедур закупівлі.

8. Порядок формування тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України встановлюється Кабінетом Міністрів України.

9. Бюджетне фінансування наукової і науково-технічної діяльності здійснюється відповідно до законодавства України.

Стаття 46. Статус та завдання Національного фонду досліджень України

1. Національний фонд досліджень України (далі – Фонд) утворюється з метою стимулювання фундаментальних та прикладних наукових досліджень, розвитку національного дослідницького простору та його інтеграції до світового дослідницького простору, розбудови дослідницької інфраструктури в Україні, сприяння науково-технічному співробітництву між науковими установами, вищими навчальними закладами та представниками реального сектора економіки і сфери послуг для забезпечення реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки в Україні, популяризації наукової і науково-технічної діяльності.

2. Фонд є державною бюджетною установою, основними завданням якої є грантова підтримка:

фундаментальних наукових досліджень у галузі природничих, технічних, суспільних та гуманітарних наук;

прикладних наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки.

3. Фонд є юридичною особою публічного права, яка утворюється Кабінетом Міністрів України.

4. Положення про Фонд затверджується Кабінетом Міністрів України.

5. Кошти на забезпечення діяльності Фонду щорічно визначаються у Державному бюджеті України окремим рядком.

Кошти Фонду формуються за рахунок:

бюджетних коштів;

добровільних внесків юридичних і фізичних осіб, у тому числі нерезидентів України.

6. Кошти Фонду для здійснення грантової підтримки розподіляються на конкурсних засадах.

7. Порядок конкурсного відбору та фінансування Фондом проектів з виконання наукових досліджень і розробок затверджується Кабінетом Міністрів України.

8. Фонд є некомерційною організацією і не має за мету своєї діяльності отримання прибутку.

Стаття 47. Основні принципи та засади діяльності Національного фонду досліджень України

1. Основними принципами діяльності Фонду є:

максимальна відкритість та прозорість;

незалежність та об'єктивність наукової і науково-технічної експертизи проектів з виконання наукових досліджень і розробок;

дотримання засад чесної конкуренції;

запобігання конфлікту інтересів при організації конкурсного відбору та фінансуванні проектів з виконання наукових досліджень і розробок;

повага та дотримання авторських та суміжних прав, а також принципів наукової етики.

2. Фонд має право:

1) проводити конкурсний відбір проектів за грантами Фонду та визначати умови його проведення;

2) укладати відповідно до законодавства договори за грантами Фонду та здійснювати контроль за їх виконанням;

3) створювати постійні або тимчасові консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи з питань діяльності Фонду;

4) залучати для проведення наукової і науково-технічної експертизи проектів з виконання наукових досліджень і розробок провідних вчених, представників центральних органів виконавчої влади, вищих навчальних закладів, Національної академії наук України, національних галузевих академій наук як експертів за їх згодою;

5) брати участь у міжнародному науково-технічному співробітництві відповідно до законодавства, зокрема у міжнародних двосторонніх та багатосторонніх міждержавних наукових програмах;

6) надавати платні послуги відповідно до законодавства;

7) здійснювати інші повноваження відповідно до положення.

3. Обов'язками Фонду є:

1) організація та проведення відкритих конкурсів з використанням незалежної, об'єктивної наукової і науково-технічної експертизи, у тому числі із залученням іноземних експертів;

2) забезпечення цільового, ефективного та раціонального використання бюджетних коштів Фонду.

Стаття 48. Види та напрями грантової підтримки Національним фондом досліджень України

1. Фонд здійснює такі види грантової підтримки:

індивідуальний грант;

колективний грант;

інституційний грант.

2. Напрямами грантової підтримки є:

виконання наукових досліджень і розробок;

розвиток матеріально-технічної бази наукових досліджень і розробок високого рівня;

організація та проведення конференцій, симпозіумів тощо;

стажування наукових працівників, у тому числі за кордоном;

популяризація науки.

Стаття 49. Органи управління Національного фонду досліджень України

1. Фонд очолює Голова, який призначається Кабінетом Міністрів України.
2. Кандидатуру на посаду Голови Фонду вносить Національна Рада з питань розвитку науки і технологій.
3. Забезпечення координації та контролю за діяльністю Фонду здійснює Наглядова рада Фонду, функції якої покладаються на Науковий комітет Національної ради України з питань науки і технологій.
4. Науково-експертне та науково-методичне забезпечення діяльності Фонду покладається на Наукову раду Фонду, яка є консультативно-дорадчим органом, що утворюється при Фонді та діє на громадських засадах.
5. Порядок формування та взаємодії органів управління фонду визначається положенням про Фонд з урахуванням особливостей визначених цим Законом.

Стаття 50. Наглядова рада Національного фонду досліджень України

1. Наглядова рада Фонду:
затверджує:
 - 1) загальну стратегію роботи Фонду;
 - 2) тематичні напрями проведення конкурсних відборів Фондом;формує пропозиції щодо:
 - 1) структури Фонду, структури Наукової ради Фонду та її персонального складу;
погоджує:
 - 1) щорічний звіт про діяльність Фонду;
 - 2) розподіл фінансування за тематичними напрямами проведення конкурсних відборів Фондом;
 - 3) порядок проведення розгляду та експертизи проектів з виконання наукових досліджень і розробок, що подаються Фонду для участі в конкурсних відборах;
 - 4) положення про дотримання принципів наукової етики та запобігання конфлікту інтересів при проведенні Фондом експертизи та конкурсних відборів проектів з виконання наукових досліджень і розробок;
 - 5) рішення щодо участі Фонду у міжнародному науково-технічному співробітництві;має право ініціювати аудиторську перевірку діяльності Фонду.

Стаття 51. Наукова рада Національного фонду досліджень України

1. Наукова рада Фонду утворюється у складі Голови Фонду, заступників Голови, виконавчого секретаря та членів Наукової ради Фонду.

Членів Наукової ради Фонду затверджує Кабінет Міністрів України на пропозицію Національної ради України з науки і технологій терміном на 3 роки. Члени Наукової ради Фонду не можуть виконувати свої обов'язки довше, аніж два терміни поспіль.

Наукову раду Фонду очолює Голова Фонду. Заступники Голови Фонду обираються таємним голосуванням членами Наукової ради Фонду з її складу на пропозицію Голови Фонду. Виконавчим секретарем Наукової ради Фонду є посадова особа Фонду, яка призначається Головою Фонду.

2. З метою виконання своїх функцій Наукова рада Фонду утворює Секції.

3. Організаційною формою роботи Наукової ради Фонду є засідання, які проводяться в міру потреби, але не рідше одного разу на три місяці.

Засідання Наукової ради Фонду є легітимним, якщо на ньому присутні не менше ніж дві третини членів Наукової ради Фонду.

Рішення Наукової ради Фонду вважається прийнятим якщо за нього проголосувало не менш як дві третини членів Наукової ради Фонду, присутніх на засіданні.

4. Положення про Наукову раду Фонду затверджується Фондом за погодженням з Науковим комітетом Національної ради України.

5. Наукова рада Фонду:

розробляє:

- 1) загальну стратегію роботи Фонду;
- 2) пропозиції Фонду щодо тематичних напрямів конкурсних відборів;
- 3) порядок та методичне забезпечення проведення експертизи проектів з виконання наукових досліджень і розробок, що подаються Фонду для участі в конкурсних відборах;

4) положення про дотримання наукових етичних принципів та запобігання конфлікту інтересів при проведенні Фондом експертизи та конкурсного відбору проектів з виконання наукових досліджень і розробок;

затверджує:

1) результати конкурсного відбору Фондом проектів з виконання наукових досліджень і розробок;

2) тематику та умови проведення конкурсних відборів Фондом.

Стаття 52. Голова Національного фонду досліджень України

1. Голова Фонду:

організовує роботу Фонду відповідно до Положення про Фонд;

очолює Наукову раду Фонду;

представляє фонд в органах державної влади, місцевого самоврядування, підприємствах, установах, організаціях;

відповідає за результати діяльності Фонду;

в межах своєї компетенції видає накази;

визначає структуру Фонду та функціональні обов'язки працівників Фонду;

укладає договори за результатами проведення конкурсів Фонду;

затверджує щорічний звіт про діяльність Фонду та звітує перед Національною радою України з питань науки і технологій.

2. Голова Фонду призначається терміном на три роки і може перебувати на посаді не більше ніж два терміни поспіль.

Стаття 53. Державні цільові наукові та науково-технічні програми у сфері наукової і науково-технічної діяльності

1. Державні цільові наукові та науково-технічні програми є основним засобом концентрації науково-технічного потенціалу держави для розв'язання найважливіших природничих, технічних і гуманітарних проблем та реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки.

2. Державні цільові наукові та науково-технічні програми формуються і виконуються відповідно до Закону України «Про державні цільові програми».

Стаття 54. Державне замовлення на науково-технічну продукцію

Державне замовлення на науково-технічну продукцію формується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку, на підставі пропозицій центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності у вигляді переліку найважливіших розробок, спрямованих на створення новітніх технологій та продукції, і затверджується Кабінетом Міністрів України відповідно до законодавства України.

Стаття 55. Конкурсний відбір наукових і науково-технічних робіт

1. Для визначення наукових і науково-технічних робіт, що плануються до виконання за рахунок коштів державного бюджету та виконавців таких робіт, може застосовуватись механізм конкурсного відбору.

2. Випадки, для яких застосування механізму конкурсного відбору наукових і науково-технічних робіт є обов'язковим, визначаються законодавством.

3. Центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, Національна академія наук України, національні галузеві академії наук, Національний фонд досліджень України розміщують інформацію про проведення конкурсів наукових і науково-технічних робіт і його умови на своїх офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет.

4. Оголошення про проведення конкурсу наукових і науково-технічних робіт повинно містити:

- тематику наукових і науково-технічних робіт, що подаються на конкурс;
- умови та місце проведення конкурсу;
- зразок форми запиту на участь у конкурсі та рекомендації щодо її заповнення;
- вимоги до учасників конкурсу;
- відомості про терміни розгляду заявок на участь у конкурсі і підведення підсумків конкурсу;
- інші обов'язкові умови конкурсу.

5. Строк подання конкурсних пропозицій не може встановлюватися меншим ніж 30 календарних днів з дати оголошення конкурсу.

6. Результати конкурсного відбору наукових і науково-технічних робіт розміщується органом, що оголосив конкурс, у мережі Інтернет не пізніше ніж за десять днів після дати підведення підсумків такого конкурсу.

7. Порядок проведення конкурсного відбору наукових і науково-технічних робіт встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 56. Грантове фінансування наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету.

1. Грантове фінансування наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету запроваджується з метою підвищення рівня наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, розвитку науково-технічного потенціалу та конкурентоспроможності наукових установ та вищих навчальних закладів, збереження та розвитку матеріально-технічної бази наукової і науково-технічної діяльності, стажування наукових працівників, у тому числі за кордоном, організація та проведення конференцій, симпозіумів та інших науково-комунікаційних заходів.

2. Грантове фінансування надається на безоплатній та безповоротній основі центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності, іншими

центральною владою, до сфери управління яких входять бюджетні наукові установи, університети, академії, інститути, Національною академією наук України, національними галузевими академіями наук, Національним фондом досліджень України (далі – грантонадавачами).

3. Грантове фінансування надається виключно на конкурсній основі.

У конкурсі на отримання гранту на збереження та розвиток матеріально-технічної бази наукової і науково-технічної діяльності, а також організацію та проведення конференцій, симпозіумів та інших науково-комунікаційних заходів можуть брати участь лише наукові установи та вищі навчальні заклади, що включені до державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави.

4. Оголошення про проведення конкурсного відбору, його умови та результати є публічною інформацією та підлягають обов'язковому розміщенню в мережі Інтернет на офіційних веб-сайтах грантонадавача та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності.

5. Порядок надання грантового фінансування наукової і науково-технічної діяльності за рахунок коштів державного бюджету визначається Кабінетом Міністрів України.

6. Грантонадавач оголошує конкурсний відбір, визначає його умови та переможців з урахуванням планових обсягів видатків державного бюджету на відповідні цілі.

Стаття 57. Участь державних наукових установ, державних вищих навчальних закладів у створенні господарських товариств з метою використання об'єктів права інтелектуальної власності

1. Державні наукові установи (крім державних наукових установ, що відносяться до оборонно-промислового комплексу), державні вищі навчальні заклади мають право бути співзасновниками товариств з обмеженою відповідальністю, що розробляють і впроваджують інноваційну продукцію, (далі – господарські товариства), діяльність яких полягає у використанні у господарській діяльності об'єктів права інтелектуальної власності, виключні майнові права інтелектуальної власності на які належать цим установам та навчальним закладам.

Державні наукові установи, державні вищі навчальні заклади за попередньою згодою центральних органів виконавчої влади, Національної академії наук України, національних галузевих академій наук, до сфери управління яких вони належать, та Фонду державного майна України, приймають рішення про участь у створенні господарських товариств та беруть участь у формуванні статутного капіталу такого господарського товариства шляхом внесення до нього права на використання об'єктів права

інтелектуальної власності, виключні майнові права на які зберігаються за державною науковою установою або державним вищим навчальним закладом.

Визначення вартості права на використання об'єктів права інтелектуальної власності, що вноситься до статутного фонду господарського товариства, здійснюється на підставі його незалежної оцінки.

2. Право на використання об'єктів права інтелектуальної власності, передано як вклад до статутного капіталу господарського товариства, не може надаватися господарським товариством третім особам за договором, а також передаватися третім особам на інших підставах, якщо інше не передбачено законом.

3. Державні наукові установи, державні вищі навчальні заклади направляють повідомлення про створення господарського товариства органу, до сфери управління якого вони належать, та Фонду державного майна України протягом семи днів з дня державної реєстрації господарського товариства.

Державні наукові установи, державні вищі навчальні заклади розпоряджаються частками (акціями) в статутному капіталі господарських товариств, співзасновниками яких вони є, тільки з попередньої згоди органу до сфери управління якого вони належить, та Фонду державного майна України. Державні наукові установи здійснюють управління частками (акціями) в статутних фондах господарських товариств як учасники, з урахуванням особливостей, передбачених цією статтею. Права учасника господарського товариства від імені державної наукової установи здійснює її керівник.

4. Доходи отримані у вигляді частини прибутку від діяльності господарського товариства (дивіденди), а також доходи отримані від розпорядження частками (акціями) у статутних капіталах господарських товариств, отримані державною науковою установою, державним вищим навчальним закладом, які повністю фінансується за рахунок коштів державного бюджету, є власними надходженнями такої наукової установи, вищого навчального закладу та використовуються ними на виконання своїх статутних завдань та виплату винагороди творцям об'єктів права інтелектуальної власності.

5. У разі ліквідації господарського товариства за рішенням засновників (акціонерів) або на підставі рішення суду, у тому числі про визнання господарського товариства банкрутом, право на використання об'єктів права інтелектуальної власності, виключні майнові права на які зберігаються за державною науковою установою або державним вищим навчальним закладом, включається до складу ліквідаційної маси і повертається державній науковій установі або вищому навчальному закладу, що вносив його до статутного капіталу господарського товариства.

Стаття 58. Забезпечення розвитку кадрового потенціалу науки

З метою постійного поновлення інтелектуального потенціалу суспільства, розвитку та поширення наукової і технічної культури, розвитку новаторства, сприяння творчості працівників наукової та науково-технічної діяльності держава:

забезпечує підвищення престижу наукової та науково-технологічної діяльності;

організує підготовку та підвищення кваліфікації наукових і науково-педагогічних кадрів у державних наукових установах і вищих навчальних закладах;

забезпечує пошук і відбір талановитої молоді, сприяє її стажуванню;

сприяє підготовці та перепідготовці наукових і науково-педагогічних кадрів за межами України;

запроваджує систему атестації кадрів, сприяє визнанню дипломів про вищу освіту, наукових ступенів та вчених звань на міждержавному рівні;

встановлює в освітніх програмах обов'язковий мінімум наукових та науково-технічних знань для кожного рівня освіти.

Стаття 59. Наукова і науково-технічна експертиза

Наукова і науково-технічна експертиза є невід'ємним елементом державного регулювання та управління у сфері наукової і науково-технічної діяльності і проводиться відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу».

Стаття 60. Система науково-технічної інформації

Для забезпечення розвитку науки і сприяння науково-технічній творчості держава створює систему науково-технічної інформації, функціонування і розвиток якої регулюється законодавством України.

Стаття 61. Набуття, охорона та захист прав інтелектуальної власності

1. Набуття, охорона та захист прав інтелектуальної власності на науковий та науково-технічний (прикладний) результат здійснюється відповідно до законодавства.

У разі порушення права інтелектуальної власності його захист здійснюється в порядку, встановленому адміністративним, цивільним і кримінальним законодавством.

2. Передача майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності, створених за рахунок коштів державного бюджету, та виплата винагороди

творцям за використання вказаних об'єктів права інтелектуальної власності здійснюється у порядку, встановленому Законом України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» щодо передачі прав на технології, створених за бюджетні кошти, та виплати винагороди авторам технологій та (або) їх складових.

Стаття 62. Стандартизація, метрологічне забезпечення і сертифікація у науковій і науково-технічній діяльності

Стандартизація, метрологічне забезпечення і сертифікація у науковій і науково-технічній діяльності здійснюється відповідно до законодавства України.

Стаття 63. Державна підтримка міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва

1. Держава створює необхідні правові та економічні умови для здійснення суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності вільних та рівноправних відносин з науковими та науково-технічними організаціями, іноземними юридичними особами, міжнародними науковими організаціями, іноземними та міжнародними науковими товариствами і об'єднаннями, якщо ці відносини не суперечать законодавству України.

2. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво здійснюється через:

проведення спільних наукових досліджень, технічних і технологічних розробок на основі кооперації, спільних науково-технічних програм;

проведення досліджень та розробок за спільними координаційними угодами;

виконання робіт, передбачених угодою, однією зі сторін якої є організація іноземної держави або міжнародна організація;

спільні дослідження та розробки у міжнародних колективах спеціалістів, міжнародних інститутах та спільних підприємствах, використання власності на науковий та науково-технічний результат на основі договорів між суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності;

взаємний обмін науковою та науково-технічною інформацією, використання об'єднаних міжнародних інформаційних фондів, банків даних;

проведення міжнародних конференцій, конгресів, симпозіумів;

взаємний обмін науковими, науково-технічними й викладацькими кадрами, студентами й аспірантами, а також спільну підготовку спеціалістів;

участь у міжнародних наукових програмах, зокрема в рамкових програмах Європейського Союзу з досліджень та інновацій.

3. Суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності можуть брати участь у виконанні міжнародних науково-технічних програм і проектів та укладати угоди з іноземними організаціями і юридичними особами, брати участь у діяльності іноземних та міжнародних наукових товариств, асоціацій і союзів на правах їх членів, укладати контракти з іноземними організаціями та юридичними особами, брати участь в міжнародних симпозиумах та інших заходах відповідно до законодавства України.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності визначає порядок реєстрації міжнародних науково-технічних програм і проектів, що виконуються в рамках міжнародного науково-технічного співробітництва українськими вченими, а також грантів, що надаються в рамках такого співробітництва.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері наукової і науково-технічної діяльності проводить державну реєстрацію міжнародних науково-технічних програм і проектів, що виконуються в рамках міжнародного науково-технічного співробітництва українськими вченими, а також грантів, що надаються в рамках такого співробітництва.

6. Обмеження у сфері міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва встановлюються законодавством України.
